

02 | Marts 2015
Årgang 151

budskabet

FORDYBELSE | ANALYSE | INSPIRATION

Tema | Mission for alle

Ingen har fortalt dem evangeliet!
Mission med hjerte, mund og hænder
Kristus-duft trods ego-stank

ISSN 0901-4802

www.budskabet.dk

Budskabet udkommer seks gange om året.

Artiklerne i Budskabet afspejler ikke nødvendigvis redaktionens synspunkter, men redaktionen er ved deres optagelse ansvarlig for, at holdninger og synspunkter må kunne rummes inden for det, som Luthersk Mission (LM) står for.

Eftertryk og citering er tilladt med tydelig kildeangivelse.

Layout Amalie Puggaard Poulsen

Tryk Øko-Tryk

Pris Abonnement: 275 kr. Unge under 30 år: 160 kr.

Udgiver og ekspedition

Luthersk Mission (LM)

Industrivænget 40, 3400 Hillerød

tlf. 4820 7660

dln@dln.dk

www.dln.dk

Redaktør

Ole Solgaard, Enggårdsvej 39, Kragelund, 8723 Løsning

tlf. 2327 1253, os@dln.dk

Redaktionsudvalg

Alex Dahl Karlsen, cand.scient.pol., Tarm

Inge Bøgel Lassen, lærer, Aalborg

Per Westh Jensen, stud.theol. og ungdomskonsulent, Kbh.

Ruth Vatne Rasmussen, hjemmegående, Silkeborg

INDHOLD

LEDER

- 02 HELLERE *GREBET* AF JESUS END
BRÆNDE FOR JESUS
Alex D. Karlsen

TEMA

- 04 MISSION MED LIDENSKAB OG MÅL
Jens Ole Christensen
- 08 MISSION ER EN LIVSSTIL
Per H. Sparre
- 11 MISSION – MED HJERTE, MUND
OG HÆNDER
Anna-Kathrine Thunbo Pedersen
- 14 INGEN HAR FORTALT DEM
EVANGELIET!
Ihsan Özbek

HORISONT

- 28 FÅR EVANGELIET SENDETID?
- 29 HAN OPSTOD VIRKELIG
– *OGSÅ MED KØD OG KNOGLER!*

FOR TROEN

- 20 KRISTUS-DUFT TRODS EGO-STANK
Jakob S. Højlund
- 22 DEN ALTAFGØRENDE PÅKLÆDNING
Carsten Elmelund Petersen
- 26 ANDAGT: GODE GAVER
Thomas Sangill

ANDRE ARTIKLER

- 27 VI LÆGGER SANDHEDEN ÅBENT FREM
Stefan Gustavsson

BØGER

- 32 STÅ FAST
- 34 AFSKED MED ALMAGTEN
- 36 ANDEN MOSEBOG,
CREDO KOMMENTAR

TEMA | Mission for alle

“Et åbent og frit samfund er en missionsgave – ikke en komfortgave.” Det var en af pointerne i sidste nummer af Budskabet. Denne gang følger vi op med et tema, der vil inspirere og motivere til, at mission bliver en del af vores livsstil. Vi er inddraget i Guds mission i verden. Det

er ikke bare en særinteresse for de få entusiastiske, men et kald til alle kristne med hver vores personligheder. Mission er hele kirkens, alle kristnes, opgave. Perspektivet er både lokalt, nationalt, internationalt – og ikke mindst: evigt. I temaartiklerne får du indblik i:

- Den lidenskab, der drev Paulus
- En finansiell rådgivers inspiration til mission som livsstil
- En sammentænkning af evangelisering og diakoni
- En markant udfordring på basis af Tyrkiets historie

LEDER

HELLERE GREBET AF JESUS END BRÆNDE FOR JESUS

AF ALEX D. KARLSEN

I dag skal man gerne *brænde* for noget. Det er også fint nok. Men i Guds verden er det vigtigere at være *grebet* af nogen, dvs. Jesus Kristus. Er det ikke ordkløveri? Jeg vil gennem et eksempel vise, hvad forskellen er.

For 151 år siden fik Budskabets grundlægger, Christian Møller, sin "langfredagsoplevelse".

Han havde ganske vist i sine hidtidige prædikener eller i de prædikener af Trandberg, han havde læst op, talt dunder til folk. Men hvordan var han selv?¹ "Han var kommet til den overbevisning, at han, som prædikede for andre, ikke selv ejede livet i Gud. Jo mere han prøvede at leve et kristent liv efter Guds bud, jo mere synd så han hos sig

selv. Og han var bange for, at det ikke stod bedre til med hans tilhørere.

Han stod op af sengen og tog Bibelen. I Romerbrevet læste han: "Mens vi endnu var svage, døde Kristus for ugdelige, da tiden var inde" (Rom 5,6). Svag og ugudelig – det var en beskrivelse af hans situation. Men det var jo netop sådanne, Kristus døde for. Ikke når de engang blev fromme og gudelige, men mens de endnu var svage og ugdelige.

På dette grundlag turde Christian Møller tro, at han var en kristen – et Guds barn. Og nu havde han også et budskab at gå med til dem, han skulle prædike for om formiddagen. Trandbergs prædiken blev lagt til side, og i stedet talte Møller om den frelse, som Jesus Kristus ved sin død på korset havde skaffet til de ugdelige.

Uden at tage mindste hensyn til sit helbred drog han om fra sted til sted og talte med glød og kraft i timer om menneskets elendighed og herligheden i Jesus Kristus, sommetider flere steder så samme dag."

I dag vil vi nok sige, at Møller virkelig var en ildsjæl, der brændte for sagen.

Alle brænder for noget

Faktisk brænder vi alle for et eller andet. Overrasket? Det er måske ikke lige synligt hos alle, men det, vi brænder for, afsløres ved det, som betyder mest for os. Det, som vi sætter andet til side for at opnå eller fremme. Nogle sætter såmænd meget til side for at fremme deres popularitet, mangelighed eller nydelse. Det kan man også brænde for.

Det kan være en god idé at stille følgende

Alex Dahl Karlsen; Tænk, at selv om jeg er svag og ugudelig, elsker Gud mig alligevel

ransagende spørgsmål: Hvad er det, der betyder noget for mig? Hvad er det, jeg fordyber mig i – hvis noget i det hele taget? Hvad er det, som er vigtigt for mig at få sagt til andre?

Vi med de mange forskellige interesser kunne spørge os selv: "Hvad dækker de mange interesser over?" Dækker de over et manglende fokus; en manglende lyst til at forpligte sig – eller peger de imod noget væsentligere?

Men alle disse spørgsmål, hvor relevante de end er at stille, har i sidste ende mig selv som fokus.

Paulus var også en ildsjæl. I Filipperbrevet 3,11ff fortæller han, at han jager mod målet, han jager efter at nå frem til opstandelsen fra de døde, og han jager efter fuldkommenheden.

Der er alligevel noget, der er anderledes end i meget af vores snak om at *brænde*. Paulus fortæller selv i forlængelse deraf, hvad der gør ham til en ildsjæl: Han er *grebet* af Kristus Jesus.

Fokus flyttet til Jesus

Forskellen på at brænde for at gøre Kristus kendt og at være grebet af Kristus ses af følgende:

Møller *brændte* nok inden sin langfredags-

oplevelse for at andre mennesker skulle blive frelst. Og sådan kan vi også have det: Jeg vil gerne fokusere noget mere på Jesus. Jeg vil gerne brænde mere for Jesus. Jeg ønsker at tjene Jesus helhjetet – og uden menneskefrygt fortælle mine kolleger om Jesus. Det bliver bare til så lidt.

Møller blev derimod *grebet* af Kristus Jesus, da det gik op for ham, at Kristus allerede havde gjort sagen god for ham. Møller fik i lighed med Paulus et møde med Jesus selv. Deres respektive møder med Jesus var forskellige, hvad angår omstændigheder og budskab. Men Jesus flyttede begges fokus bort fra dem selv og hen på syndernes forladelse.

Hvem har grebet mig?

Her er vi tilbage ved Møllers langfredagsoplevelse: Han opdagede, at Kristus døde for de ugudelige, altså mens vi endnu var svage, og vi dermed hverken havde gjort fra eller til. Lad mig få lov til at begynde dér. I stedet for at fokusere på, hvad *jeg* brænder for, må jeg stille et andet spørgsmål: *Hvem* har grebet mig?

Tænk, at selv om jeg er svag og ugudelig, elsker Gud mig alligevel. For mig er det en befrielse, som jeg over mig på at leve i. Det afgørende for mig er, at Jesu blod renser

mig for al synd, både når jeg føler mig hellig og stærk i troen og når jeg oplever mig i fristelsens hede ovn.

Jeg bider mærke i Paulus' opmuntring: at vi ved Jesus, i troen, har fået adgang til den nåde, som vi står i (Rom 5,2). Nåden er en tilstand, jeg får lov at være i, og som er stærkere end mit liv med fald og nederlag. Får jeg virkelig fat i det, og det er ikke enkelt, har jeg en stærk hjælp og trøst.

Jeg vil gerne *brænde* for Jesus, men vil hellere være *grebet* af Jesus. Dér er det ham, der tager initiativet, og som handler til min og andre menneskers frelse, ikke mig. Det er dér, Gud åbenbarer sig i sin herlighed for mig, fuld af nåde og sandhed. Dér fødes og fornys nådelivet, dér skabes vidnesbyrdet i ord eller liv over for min næste.

Så må Herren gøre med mig, hvad han vil. Herren brugte Møller på én måde, og jeg får også lov til at tjene, men på en anden måde, da jeg ikke er Møller.

1 Det følgende er hentet fra Rønne LM's hjemmeside: lm-roenne.dk

TEMA

Mission med lidenskab og mål

”... at føre ethvert menneske frem som fuldkomment i Kristus”

AF JENS OLE CHRISTENSEN

Der er en vigtig pointe i Paulus' breve, som ofte overses af moderne bibellæsere: Uanset hvad manden taler om, er det altid *missionæren* Paulus, der taler. Han har én lidenskab, der driver ham og én problemstilling, der bestemmer, hvordan han disponerer sit stof og hvilke problemer, han hæfter sig ved.

Samme lidenskab afgør for øvrigt også, hvilke sager han behandler afslappet og tilbagelænet! Og den lidenskab er, at mennesker over hele jorden må høre og tro budskabet om Jesus Kristus. Kort sagt: Kristens mission. Den lidenskab disponerede

for øvrigt ikke bare hans breve, men hans liv, og han sætter en ære i kun at forkynde evangeliet "der, hvor Kristi navn endnu ikke har lydt" (Rom 15,20).

Når man får øje på det, ser man det overalt i store og små bemærkninger, som f.eks. i den programerklæring, der er citeret i underoverskriften (fra Kol 1,28). Og den vil jeg gøre til afsæt for nedenstående.

Han forkynder vi, og vi formaner enhver og belærer enhver med al visdom for at føre ethvert menneske frem som fuldkomment i Kristus (Kol 1,28).

Ingen er opgivet af Gud

Ordet *ethvert/enhver* kommer faktisk tre gange i dette ene vers.

Det betyder: Der findes ikke et menneske på denne jord, der ikke er Guds elskede, skabt af ham, og som han havde i tanke, da Jesus gav sit liv langfredag. Rækkefølgen er vigtig: Gud elskede først, og så sendte han Jesus. Det er "Den lille Bibels" rækkefølge: Fordi Gud fra evighed elskede verden og dens mennesker, gav han sin søn (Joh 3,16).

Det var ikke modsat: at han gav sin søn for at kunne komme til at elske verden. Der er med andre ord intet vantro menneske på denne jord, hvis fortabelse Gud ikke græder over, og der er ingen person, han på forhånd har opgivet.

FOTO: SXCHU

Det er umuligt at være evangeliserende uden at være diakonal. For det er det konkrete menneske, Gud elsker – ikke bare frelsen som princip.

Jeg har de sidste 10 år arbejdet direkte med international mission. I anledning af det mini-jubilæum har jeg spurgt mig selv, hvad det arbejde har gjort ved mig. Svaret er, at jeg på én gang er rykket tættere på Guds hjerte og på den moderne verden og dens mennesker.

Tættere på Guds hjerte, fordi det er blevet tydeligere for mig, at selv om mit hjerte er koldt – og jeg til tider er ligeglad med mission – så brænder Gud for menneskers frelse.

Strengt taget er der ikke brug for, at jeg har et brændende hjerte for mission, så længe jeg er bevidst om, at Guds hjerte er varmt for denne jords mennesker. Han ønsker at være sammen med os alle for altid.

Og hermed har vi fat i det næste ord i citationen. For det er de konkrete levende *mennesker*, han vil frelse for tid og evighed.

Gud elsker det konkrete menneske
Derfor er en række af verdens sociale, poli-

tiske, følelsesmæssige og kulturelle spørgsmål blevet anderledes påtrængende for mig. Nogle hurtige eksempler: Spørgsmålet om skyld og tilgivelse får sin egen farve i et land som Cambodja, der har et frygteligt folkemord i sin nære historie. Hvordan prædikes budskabet om tilgivelse, og hvordan trænger det ind i liv og relationer?

Det peruanske samfunds klassesdeling kommer til at optage mig, fordi den påvirker kirken og muligheden for at forkynde ➤

Jens Ole Christensen; Strengt taget er der ikke brug for, at jeg har et brændende hjerte for mission, så længe jeg er bevidst om, at Guds hjerte er varmt for denne jords mennesker

evangeliet i store dele af det folk. Og fordi vi forkynnder et budskab, der ikke bare forsoner Gud og menneske, men også menneske og menneske, bliver det vigtigt at nedbryde det klasseskel (Ef 2,11ff). Stam-mestridigheder i Etiopien ligeså.

På en mærkelig måde gør missionsperspektivet mig på én gang både mere evighedsorienteret og jordnær. Så at sige i samme åndedrag.

Hvis man kort skal formulere, hvorfor det diakonale arbejde – sundhed, undervisning og social indsats – historisk set har fyldt tæt ved halvdelen af LM's internationale mission, så ligger en væsentlig del af forklaringen også i dette ord: *menneske*.

Jesus kom ikke for at frelse os *fra* at være mennesker, men for at frelse os *til* i al evighed at være de mennesker, som han skabte os til. Derfor er kristen mission også optaget af at bringe sårede, undertrykte og ødelagte mennesker på fode allerede i dette liv.

I den internationale mission får man øje på en mærkelig naturlov, som faktisk også gælder i Danmark: Det kan muligvis lade sig gøre at være diakonal uden at være evangeliserende; men det er umuligt at være evangeliserende uden at være diakonal.

Overalt i LM's internationale missionsarbejde har jeg set det: Uanset hvor åndelig

en missionærs stillingsbeskrivelse er – bibelskolelærer, evangelist, bogsælger – så bliver der en diakonal dimension. Naturligvis ekstra synligt, fordi vi arbejder i fattige områder; men det har på et dybere plan sammenhæng med, at det er det konkrete menneske, Gud elsker – ikke bare frelsen som princip.

Ufuldkommen uden Kristus

Dette konkrete menneske er også centrum for missionens evige dimension. Der er nemlig ikke en eneste, der ikke har brug for at blive ført frem som "fuldkommen i Kristus", som der står i verset.

Underforstået – og med en mild underdrivelse: Der er ingen, der ikke er ufuldkommen uden for Kristus. Vores fortabte tilstand i os selv er missionens tydelige og smertelige baggrund. Hvor den baggrund forties eller nedtones, forsvinder motivationen for mission. Måske ikke hurtigt, men over tid og når det bliver besværligt.

Normalt bruger Paulus langt stærkere ord: Vi er "vredens børn" (Efs 2,1ff), "ingen ... søger Gud" (Rom 3,10ff), og vi er "genstand for hans vrede" (Rom 9,22). Og flere af samme slags udtryk, som vi i vores sarte moderitet kan have svært ved at høre.

Det korte af det lange er: Guds elskede

menneske er gået i stykker under vægten af sin egen synd og skyld. Katastrofen lader sig ikke forklare af udefra kommende faktorer. Når verden er ond og lidelsesfuld, så er det fordi, vi er blevet onde. Og den ondskab har bragt os under den kærlige skabers vrede. For kærligheden kan ikke møde ondskaben uden at reagere.

Derfor har ethvert menneske på denne jord brug for at blive frelst fra Gud. Nemlig fra Guds vrede. Og det er der kun én, der kan gøre: Gud selv. I Kristus.

Det er påfaldende, at lige så skarpt et blik Paulus – og Bibelen i øvrigt – har for menneskers kulturelle og etiske forskelle, lige så entydig er den om, at det væsentligste er vi fælles om: "Alle har syndet og har mistet herligheden fra Gud og ufortjent gøres retfærdige af hans nåde ..." (Rom 3,23f).

Når alle vigtige kulturelle lag er skrællet af, så er den fælles virkelighed tilbage. Og den er det virkelig interessante: Vi er syndere, der ikke kan klare os uden en frelser.

Fuldkommenhed er en gave

Og derfor må vores fuldkommenhed komme udefra. Som en gave i Kristus. Den fuldkommenhed handler ikke om noget, vi har gjort eller skal gøre. Den handler om noget, en anden har gjort: Jesus levede det fuld-

Jens Ole Christensen, f. 1956
Generalsekretær i Luthersk Mission (LM)

komne liv, vi ikke kan leve, og bar den straf for synd, som vi burde have båret.

I selskab med ham kan det mest åbenlyst syndige og egoistiske menneske føres frem sammen med det mest etiske og gavmilde – som rensat, syndfri, smuk og dejlig i Guds øjne. Ikke på grund af vores kvaliteter; men på grund af hans.

Dette budskab er der på én gang både en befrielse og en ydmygelse i:

Ydmygelsen er, at når det kommer til stykket, har vi intet at bidrage med selv. Vi er alene tilskuere til noget, han gør. Derfor taler Bibelen også så meget om at "se" Guds frelse (Sl 50,23; Luk 3,6 m.fl.). Denne ydmygelse er ikke kulturbundet, og der findes intet kulturelt eller religiøst miljø, som den ikke er en provokation for. For i bund og grund er der kun to religioner i verden: gerningernes og gavens. Den sidste er Jesu Kristi religion.

Men ydmygelsen og befrielsen er lænket til hinanden, så man ikke kan få det ene uden det andet. Befrielsen betyder, at i det mest mislykkede øjeblik i vores liv – når vi er mest kritiske over for os selv – og (bemærk!) har grund til denne kritik – så er vi lige så meget Guds børn, som på de bedste og kærligste dage.

Det budskab prædiker missionæren ikke

kun for de andre. Det lever han også af selv. Missionæren er selv den synder, der har brug for at blive ført frem som fuldkommen i Kristus. Smuk og dejlig i Guds øjne i de værste og mest smertefulde øjeblikke. Og vel at mærke ikke kun med tanke på fortidens – evt. ungdommens – synder, men midt i det skidt, der klæber til hans liv og hverdag som missionær, far, ægtefælle, kollega, samfundsborger ...

Den trætte, mislykkede og skyldige missionær føres også frem som fuldkommen i Kristus. Det er noget af det, der ligger i en besynderlig bemærkning fra Paulus om, at når du forkynder dette, vil du frelse både dig selv og dine tilhørere (1 Tim 4,16).

Derfor er der hvile midt i det travle og krævende missionærliv: Missionæren er Guds barn før, mens og efter, at han er Guds medarbejder.

På vej mod fuld modenhed

Jeg er næsten sikker på, at i vores luthersk/rosenianske menighedskultur høres udtrykket *fuldkommen i Kristus* i juridisk betydning. Altså: Skyldfri i Kristus. Og der er ingen tvivl om, at det også er en hovedsag. Skylden er fjernet og gælden betalt.

Men der kan afslutningsvis være grund til at gøre opmærksom på, at denne betoning

af det juridiske ikke får samlet hele sagen op.

Det græske ord, Paulus bruger her, er *teleos* og betyder: *at nå sit mål*. Måske rammer Bibelen på *Hverdagsdansk* mangfoldigheden i udtrykket bedre ved at oversætte *fuldkommen* med *fuld modenhed*.

Ordet *teleos* lukker således døren op til et stort landskab:

Det handler først og fremmest om at blive det menneske, jeg var i Guds tanke, dengang han skabte mig. Og det bliver jeg syndige menneske kun i Kristus. Men som tidligere nævnt er dette også et stærkt ja til menneskeligheden og dermed et stikord til en diakoni, som på mange planer vil rejse mennesker op og give dem værdighed tilbage.

Det handler dernæst om at vokse og udfolde sig som det menneske, der gradvist kommer til at ligne Jesus. En dimension i det kristne liv, som Paulus har stærke ord at sige om, men som i nogen måde overses i nutidens danske lutherdom. Han kan for eksempel tale om at fornyes i vores skabers billede til at have erkendelse (Kol 3,10).

Og det handler endeligt om at føre dette menneske helt frem til det mål, hvor vi skal være fuldkomne kropslige, psykiske og åndelige væsner. På Guds nye jord.

TEMA

Mission er en livsstil

AF PER H. SPARRE

.....

Enhver kristen har fået et stort kald til at udbrede det glædelige budskab blandt mennesker. At have mødt verdens frelser og eneste håb betyder, at vi her har fået livets største gave betroet. Naturligvis kan vi ikke holde den for os selv. Den må viderebringes til dem, vi møder på vores livsvej.

Kirker og menigheder må drive mission for at være levende – og det samme gælder også for den enkelte kristne, som er kaldet til at være "sendebud på Kristi vegne" (2 Kor 5,20). At drive mission er således både en gave og en opgave for os.

Vi lever i en meget fortravlet og stresset hverdag, hvor mange andre ting let kan tage vores tid og opmærksomhed, så vi helt

glemmer, hvad det vigtigste i tilværelsen er. Vi søger ofte alt det andet først og regner så med at kunne få Gud i tilgift, når det lige passer ind i vores program og tidsplan.

Nær relation til Gud og mennesker

Skal mission i hverdagen give mening og lykkes, må vi frimodigt være Jesus Kristus bekendt og formidle evangeliet i de mange forskellige sammenhænge, vi færdes i.

Hver dag bør derfor begynde med bibellæsning og bøn (gerne med en opbyggelig andagtsbog, salme/sangbog), hvorefter vi så kan tage fat på hverdagens udfordringer. Gennem denne stilletid får vi det tætte og nære fortrolige fællesskab med Jesus Kristus. Der vil vi ofte erkende, hvilke tanker og planer han har med os. Vi får måske lagt nogle helt konkrete personer og begivenhe-

der på hjerte.

Det er min personlige erfaring, at mission bedst foregår gennem nære relationer, hvor vi derigennem får mulighed for at bringe mennesker hen til Jesus Kristus, som alene kan slukke den tørst og længsel, som mennesker dybest set har.

Jeg har ofte praktiseret og henvist andre til mottoet: "Tal med Gud om din nabo – før du taler med din nabo om Gud". Og jeg har erfaret, at der netop her åbnes muligheder og veje for at nå mennesker med evangeliet.

Vi møder tusinder af mennesker gennem vores liv i mange forskellige sammenhænge. Det kan være på arbejdspladsen: kolleger eller kunder. Det kan være i lokalmiljøet, hvor der skal løses opgaver i fællesskab eller gennem fritidsinteresser. Gennem

Per H. Sparre; Selv har jeg prøvet at leve et liv uden personligt kendskab til Gud, og jeg ved, hvor tomt, mørkt og håbløst det er

vores børns vuggestue eller skole bringes vi helt naturligt sammen med andre, og under de daglige indkøbsture eller i venteværelset hos lægen træffer vi mange mennesker med vidt forskellig baggrund.

Ofte er det små ting, der kan gøre en stor forskel. Et lille smil eller en hjælpende hånd kan medføre, at en livsbekræftende relation opstår.

Jesus sprænger rammerne

Der har været en tendens til, at vi tog vores kristne "tøj" på, når vi mødtes med andre kristne om søndagen til gudstjeneste eller til møde i missionshuset, og så sad vi der og bekræftede hinanden i, hvor gudløse mennesker og samfundet udenfor var.

Det kunne så let blive til en klassificering af "dem" og "os", og vi lavede vores egne kristne rammer, som skulle overholdes, mens vi sang: "Hør, hvor det stormer derude – her er der fredfyldt og tyst".

Jesus Kristus har dog lagt større planer med vores kristne liv, og han ønsker at sprænge vores små menneskelige rammer og vil, at det kristne liv skal leves ude i verden blandt mennesker. Derfor sagde han: "Gå ud i alverden og prædik evangeliet for hele skabningen" (Mark 16,15). De ord må vi tage til os – og så gå på hans løfter.

Al personlig mission skal i øvrigt drives ud fra Guds mægtige løfter og ikke ud fra vores egne begrænsede forudsætninger og meninger.

En ny verden åbnede sig for mig

Selv har jeg prøvet at leve et liv uden personligt kendskab til Gud, og jeg ved, hvor tomt, mørkt og håbløst det er. Jeg har mærket døden banke på uden at have noget at møde den med og set, hvor magtesløse vi alle er. Gennem en kærlig og levende kristen person blev jeg ledt hen til Gud, som kom nær, og her fandt jeg hjælp, styrke og omsorg, og med ét åbnede en helt ny verden sig.

Jeg tænker ofte på alle dem, jeg har mødt i tilværelsen: Hvad vil de tænke og sige, når de engang på dommens dag står over for evighedens to muligheder, nemlig en evig fortabelse i mørket eller et evigt liv sammen med Jesus Kristus, hvor fred, glæde og harmoni råder?

Mit ønske har været, at ingen af dem må sige: "Per, hvorfor har du aldrig fortalt mig om det – mens vi mødtes i den daværende verden?"

Det er den alvorlige side af missionssagen: at få sagt de ord og gjort de ting, der er nødvendige, mens der er mulighed for det.

Vi ved aldrig, hvornår det er sidste gang, vi møder et andet menneske.

30 års erfaringer

Den kendsgerning har for mig betydet, at jeg ganske enkelt må dele evangeliet med alle. Jeg bærer jo Jesus med mig alle døgnets 24 timer, og så oplever jeg i de forskellige sammenhænge, jeg er i til hverdag, at mange er interesserede i at drøfte livets dybe spørgsmål.

For mere end 30 år siden, da jeg blev kristen, begyndte jeg derfor at skrive kristne artikler i en række dagblade og aviser med det formål at pege hen på Jesus. Endvidere har jeg haft glæden af at være med i kristent radioarbejde gennem samme periode og har erfaret, hvor stor kraft Guds levende ord har, og at det aldrig vender tomt tilbage.

Der er mennesker, der standser mig og fortæller om det, de hørte eller læste for mange år siden, og som de aldrig har glemt. De mest livsbekræftende samtaler, jeg har haft gennem mit kristne liv, er således med mennesker, som Gud på en forunderlig måde placerede på min livsvej; mennesker, der ellers var på lang afstand af kristne menigheder. Guds veje er uransagelige.

Per H. Sparre, f. 1957
Finansiell rådgiver

Når jeg sidder og skriver denne artikel, dukker mange menneskers ansigter op i min erindring. Der var mødet med en bulgarsk rengøringskvinde, som forsigtigt bankede på vores hoteldør, og med ét kom Gud nær, og sammen så vi hans herlighed, uden at vi sprogligt forstod hinanden.

Der var mødet med en jødisk håndværker fra Israel, som tog en lang vej til Jerusalem for at købe et kors og bragte det som en gave til mig, fordi vi tidligere havde delt tilværelsens store og dybe spørgsmål.

Der var mødet med en ateistisk skolekammerat, som forbandede min kristne tro, men senere blev min bedste ven.

Der kommer minder frem om den unge teenager, som få timer forinden havde prøvet at tage sit eget liv og så havnede på en opvågningsstue, hvor jeg var den anden patient. Vi talte sammen, og mens vi talte, fik vi følgeskab af Jesus, som fik vores hjerter til at brænde midt i vores store udfordringer.

Der var mødet med en muslimsk taxa-chauffør, som jeg kørte med en sen nat-tetime. Han valgte at slå taxameteret fra, og så holdt vi ind ved vejkanten og fik en samtale om Gud. Efter et par timer kørte han derfra med glæde og sagde: "Jeg tror, Gud havde en plan med, at vi to skulle mø-

des her i nat."

Jeg mindes mødet på en ussel beværtning med en bramfri tømrer, der ønskede at høre mere om det, jeg havde skrevet i avisen om Jesus Kristus.

Og der var den ældre døende patient, der midt om natten vækkede mig og fik bekræftet, at Gud er med os alle dage.

Der var den homofile, der ønskede at finde mening og sammenhæng. Og et af Danmarks store idoler, der fortalte, hvordan han havde brug for hjælp. Eller den syge mand, der lå og ventede på, at jeg kom forbi og bad for ham – skønt jeg ikke vidste, at det var derfor, jeg var blevet ledt til hans hus.

Gud lægger til rette

Alle disse begivenheder dukker frem i erindringen og skyldes alene, at Gud på forhånd havde lagt det hele til rette og ønsker at bruge enhver af os til at være med i den personligt rettede mission og dermed være et redskab i Mesterens hånd.

Vi bliver således aldrig arbejdsløse som kristne, for der er hver dag en stor opgave, der venter på os. Ordet om korset må altid være det helt centrale i al mission, fordi det er kun ved Jesu Kristi blod, vi ser, hvad der er betalt for os. Dermed får vi også den yd-

myge tilgang til missionen – nemlig at det ikke er os selv, men alene ham, der fortjener al ære og tak.

Vi må igen og igen minde hinanden om, at vi lever i de sidste tider, og at Jesus snart kommer igen. Det er stadig "nådetid", og den må udnyttes til mission, hvor vi personligt ud fra vores evner og gaver må lade Gud få lov at gennemføre sine tanker og planer.

Vi må have evigheden for øje og aldrig blive så jordbundne, at vi glemmer det perspektiv. Og samtidig må vi have fokus på det arbejde, der skal gøres for de mennesker, vi nu møder.

Det helt store er, at det er Gud, der kalder og udruster og kender alt, hvad der kommer til os. "For hans værk er vi, skabt i Kristus Jesus til gode gerninger, som Gud forud har lagt til rette for os at vandre i" (Ef 2,10).

Den Gud, der brugte Josva, Daniel, Ester, Andreas, Filip, Maria og Paulus, er nøjagtig den samme i dag, og han kalder også os ind i sin tjeneste.

Vi må derfor få lov at tage ham på ordet og gå ud på løfterne. Så vil vi også erfare, at følgeskabet med Jesus Kristus holder hele vejen, for "Trofast er han, som kalder jer; han vil også gøre det" (1 Thess 5,24).

TEMA

Mission – med hjerte, mund og hænder

AF ANNA-KATHRINE THUNBO PEDERSEN

.....

Hvordan hænger diakoni og evangelisering sammen? Hvilke udfordringer er der til os i dansk kirkeliv og i international mission?

En lille historie til at begynde med: I samarbejde med lokale indbyggere i et muslimsk domineret område i det sydlige Etiopien opførte en missionsorganisation nye brønde med drikkevand. På indvielsesdagen var mange mennesker til stede, heriblandt byens borgmester, som selv var muslim.

Efter indvielsesceremonien kommer borgmesteren hen til repræsentanterne for missionsorganisationen og giver udtryk for sin undren over, at organisationen også havde opført brønde i de muslimske lands-

byer og ikke kun i de kristne. Med hvilken begrundelse? En af repræsentanterne svarer ham: "For at I også skal drikke af livets vand."

Diakoni – ja, men evangelisering?

Kan en ny brønd med rent drikkevand virkelig være mission? I regi af kirkens internationale missionsarbejde har jeg deltaget i drøftelsen af lignende spørgsmål mange gange. Meningerne er delte.

Nogle fastholder, at kirkens egentlige mission er forkyndelsen af Jesus Kristus som verdens frelser, og at diakonien handler om at underbygge forkyndelsen i efterfølgelsen af Kristus. Andre argumenterer for, at diakonien også er forkyndelse af evangeliet, blot med andre midler.

Stort set alle er enige om, at det ene skal gøres og det andet ikke forsømmes.

For danske missionsorganisationer, der samarbejder med kirker andre steder i verden, er der en ekstra krølle på drøftelsen. Mange danske missionsorganisationer har mulighed for at drive udviklings- og omsorgsarbejde for statens penge, mens organisationernes forkyndende arbejde må ske for egne indsamlede midler. Det kan betyde, at "udviklingsbenet" i partnerskabet vokser sig stort, mens "kirkevækstbenet" sygner hen.

Samarbejdskirkerne i Afrika, der ofte har en mere holistisk (helhedsorienteret, *red.*) tilgang til kirkens mission, undrer sig over denne opdeling. Er kirkens mission ikke netop rettet mod hele mennesket med ånd, >

Vigtigt; Sekulariseringens pris må ikke være, at vi lukker os mere om os selv

sjæl og legeme? spørger de. Vi kan som kirkelige organisationer godt komme til at stå med et troværdighedsproblem der.

Evangelisering – ja, men diakoni?

I det kirkelige landskab herhjemme findes den samme opdeling, men vægtlægningen er snarere omvendt. Selv om det nok ikke længere er mange, der åbent vil hævde, at diakoni slet ikke er kirkens opgave, så kan der være langt mellem menigheder, der har et udbygget diakonalt arbejde.

Interessant nok har Martin Luther og pietismen indimellem fået skylden for en tilbageholdenhed i forhold til kristnes diakonale engagement. Luthers betoning af, at gerninger ikke er vejen til frelse, og et stærkt fokus på "troen alene", menes at kunne have skabt en frygt for at havne i en gerningsretfærdig grøft, hvor de gode gerninger tager overhånd.

Luther giver selv en lidt pudsigt kommentar til det forhold i sit skrift fra 1520 om den kristnes frihed, nemlig at når nu vi ikke skal bruge vores kræfter på at præstere gode gerninger over for Gud, men er frie, fordi vi ved troen har modtaget alt, hvad der skal til, så har vi gode gerninger i overskud, og de skal blive til gavn for vores næste. Han siger det sådan:

"Se, på denne måde skal Guds gaver strømme fra den ene til den anden og være fælles. Enhver skal tage sig af sin næste, som gjaldt det ham selv. Fra Kristus strømmer gaverne til os, han, som i sit liv tog sig af os på en måde, som var han det, vi er. Fra os skal de strømme til dem, der har brug for dem. Og det i en sådan grad, at jeg må stille også min tro og min retfærdighed frem for Gud for min næste for at dække hans synd, tage den på mig og handle, som var de mine egne.

Det er netop dette, Kristus har gjort for os alle. Se, dette er kærlighedens væsen, hvor den ellers er sand. *Og kærligheden er sand, hvor troen er sand.* Derfor tillægger den hellige apostel i Første Korintherbrev 13 kærligheden det særlige, at den ikke søger sit eget, men hvad der gavner næsten. Af alt dette følger den konklusion, at en kristen ikke lever i sig selv, men i Kristus og i sin næste. *I Kristus lever han ved troen, i næsten ved kærligheden."*

Der er altså rigelig begrundelse for at "gøre godt mod næsten" hos Luther. Men med pietismens fokus på den enkeltes tro og liv kan et andet vigtigt fokus for en tid være gået tabt: den kristne menigheds diakonale rolle.

Koinonia

– det kristne fællesskabs dynamik

Mange steder hos Paulus er diakoni et aspekt ved det nye fællesskab (græsk: koinonia), som Kristus stifter, det nye Guds folk, kirken.

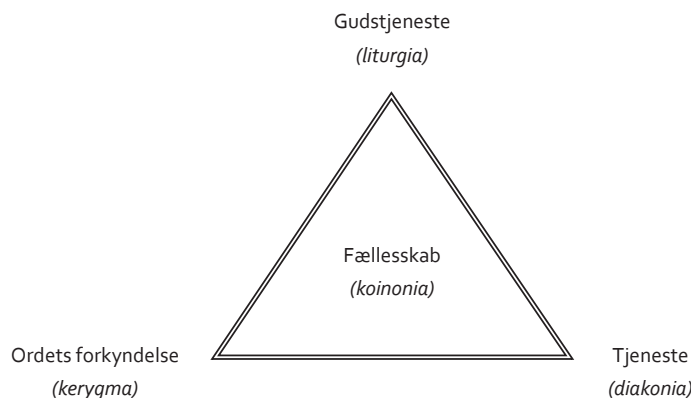
Den gudstjenestefejrende menighed mødes for at lovprise Gud, lytte til hans ord og deltage i nadveren. På den måde løfter liturgien os op og ud af hverdagen, sætter os på ny ind i den rette relation til Gud og til hinanden. Og så sendes vi ud i hverdagen igen – for at tjene. I fællesskab og hver for sig.

Diakonien er her ikke at forstå som et appendiks til troen. For Paulus er den en integreret del af det at være kirke, dens DNA. Guds nåde har mødt os i Kristus. Med den nåde møder vi vores næste. Det er Guds barmhjertighed, diakonien rækker videre, ikke vores egen.

På den måde er diakonien et iboende element ved at være kirke og kan ikke reduceres til bestemte aktiviteter, udført af enkelte ildsjæle som svar på ydre sociale omstændigheder. Diakoni er dybt forbundet med det, som kirken fejrer i gudstjenestens liturgi og proklamerer i ordets forkyndelse.

Anna-Kathrine Thunbo Pedersen, f. 1967
Cand.theol.
Fundraiser og missionsansvarlig i KFS
Tidl. sekretær for international mission i
Promissio

Illustrationen ovenfor viser det kristne fællesskabs dynamiske karakter. Her er der knap så meget fokus på det enkelte menneske som i den pietistiske tradition. Til gengæld er der et stærkt fokus på kirken som redskab i Guds mission, dynamisk fastholdt i en uadskillelig vekselvirkning mellem ordets forkyndelse, gudstjenestefejring (liturgi) og tjenende omsorg for næsten.

Tjenestens vej – en udfordring til kirken i dag

Hen mod slutningen af Markusevangeliet 10 formaner Jesus sine disciple til ikke at vælge magtens vej, men tjenestens vej. Anledningen er Zebedæussønnernes ønske om at sidde på hver side af Jesus ved festbordet

i hans herlighed. De andre disciple bliver vrede. Men Jesus kalder dem sammen og siger: "... den, der vil være stor blandt jer, skal være jeres tjener, og den, der vil være den første blandt jer, skal være alles træl. For end ikke Menneskesønnen er kommet for at lade sig tjene, men for selv at tjene og give sit liv som løsesum for mange" (v. 43b-45).

Jesus omtaler altså her sin messianske sendelse med ordet *tjene* (gr: diakonein). Det er et paradoks, men er bevidnet i evangeliefortællingerne gang på gang, hvordan Jesus omsætter disse ord i praksis. I tjeneste for de syge, de syndige, de fattige, vennerne, disciplene. Med en særlig sagtmødighed og integritet.

Den kristne tro er under pres her hos os.

Så vi må spørge: Hvordan kan vi være Guds kirke i mission i et gennemsekulariseret samfund, hvor der er nok at være skræmt af og kæmpe mod?

Den kristne menighed og den enkelte kristne står med store apologetiske udfordringer. Sekulariseringens pris må ikke være, at vi lukker os mere om os selv. Men hvad så?

Jesus formaner os til at vælge tjenestens vej: Med hjerte, mund og hænder må vi give Guds barmhjertighed – ikke vores egen – videre til næsten. Møde mennesker, som han har mødt os. Vi ved, at når tiden er inde, vil Gud bringe al ondskab, død og ødelæggelse til ophør. Indtil da er tjenestens vej Guds folks vej.

Litteraturhenvisninger:

Herbst, Michael: *Presenting the truth in Europe*,
www.youtube.com/watch?v=uX7f-3WJh5U

Luther, Martin: *Den kristnes frihed*, findes på
www.lutherdansk.dk

The identity of diakonia i Diakonia in Context, The Lutheran World Federation 2009, s.24ff., www.lutheranworld.org/sites/default/files/DMD-Diakonia-EN-low.pdf

TEMA

Ingen har fortalt dem evangeliet!

Opråb til kristne danskere på baggrund af Tyrkiets historie

AF IHSAN ÖZBEK

Selvom alle i Tyrkiet engang hørte evangeliet, er det i dag ukendt for de fleste.

Læs historien om evangeliets forsvinden fra Tyrkiet – og bliv udfordret deraf til at dele evangeliet med andre, også muslimer.

Når vi læser i Bibelen og ser os omkring, så ser vi masser af kirker i Tyrkiet, i det, som i det første århundrede blev kaldt Anatolien. I Apostlenes Gerninger 19,10 ser vi, at Paulus underviste i omkring to år tæt ved Efesos. Han begyndte med at undervise i Tyrannos' skole, og så står der, at Guds ord blev hørt af alle i Asien (Asien betyder i NT:

den vestlige del af Tyrkiet).

De kristne glemte evangeliets kraft

Alle hørte evangeliet. Der var kirker overalt i Tyrkiet. Dengang kunne de kristne forkyn- de evangeliet for alle i Tyrkiet. Men sådan er det ikke længere. *Kirken* har forandret sig. Den holdt op med at forkyn- de evangeliet. De kristne blev til nominelle kristne, navn- kristne. De kaldte sig kristne, men de vidste ikke længere, hvad det handlede om. De havde glemt evangeliets betydning.

I Romerbrevet 1,16 står der, at evangeliet er Guds kraft til frelse. Hvis du er kristen, ved du, hvad det er. Når du har modtaget Jesus, er du blevet forvandlet, du er frelst, dine synder er tilgivet, du er begyndt på et

nyt liv under hans nåde. Du bliver ved med at forandre dig. Du lærer mere og mere om evangeliet, om Gud og om dig selv.

Men de "kristne" glemte altså evangeliet. De huskede ikke på, hvad evangeliet havde betydet for dem. Kirken blev kraftesløs, og de havde ikke længere et håb. Århundre- derne gik, og de kaldte sig stadig kristne – indtil det ottende århundrede.

Men i det ottende århundrede skete der noget. Muslimerne begyndte at komme til Anatolien. Muslimske arabere begyndte at invadere dele af landet. De gik målret- tet efter hovedstaden Istanbul (dengang Konstantinopel), og de prøvede at indtage byen. Og så var de kristne forsvarsløse. De

I dag er der kun 4.000 evangeliske kristne i Tyrkiet ud af 76 millioner indbyggere, mens halvdelen af befolkningen var kristne for 150 år siden.

Det skyldes, at der ikke var nogen, der delte evangeliet med de muslimske tyrkere, som indvandrede fra Centralasien.

FOTO: SILAS OLOFSON

var kraftsløse, Kristus-løse og håb-løse. For de *levede* ikke som kristne; de *kaldte* sig bare kristne.

Folket blev muslimer

Da muslimerne kom til Anatolien, blev de "kristne" muslimer, for kristendommen betød ingenting for dem. Befolkningen led og havde økonomiske og sociale problemer, og kristendommen gav dem ikke noget svar på de problemer, men måske kunne Islam det – så derfor blev de muslimer. Der skete masseomvendelser til Islam.

I slutningen af det 11. århundrede kom tyrkerne til Anatolien. Tyrkerne var ikke det oprindelige folk, men kom fra Centralasien, hvor de var naboer til Kina. De gik eller red den lange vej dertil og invaderede Anatolien. De lavede forretninger med de kristne, levede sammen med dem, og efterhånden begyndte de at herske over de kristne.

Men ingen forkyndte evangeliet for de muslimske folkeslag, der kom til Anatolien – tyrkerne! Jeg ved ikke, hvorfor. Men faktum er, at de "kristne" i landet blev muslimer.

Så sendte de kristne i Europa korsfarere for at slå muslimske tyrkere ihjel. Der blev udgydt en masse blod. Mange mennesker fra begge sider blev slået ihjel. Det varede et par hundrede år. Og det husker tyrkerne stadig! Hvis man i dag taler om kristendom, siger de: "... men hvad med korsfarerne ... de slog os ihjel. Jeres kristendom slår folk ihjel."

Muslimer har også slået folk ihjel – fx besatte de Nordafrika og slog mange ihjel, men det går de ikke og husker på; de husker de "kristne" korstog.

Ingen delte evangeliet med dem

Nogle gange deler vi ikke evangeliet med andre. Vi behøver ikke en begrundelse for

ikke at gøre det. Måske har vi nogle grunde, måske tænker vi ikke over det, men vi forknyder ikke evangeliet.

Jeg er et genert menneske. Det er svært for mig at tale med andre. I kan nemt finde mig siddende alene. Det er faktisk svært for mig at finde en grund til at formidle evangeliet til andre. Jeg kan forkynde evangeliet, undervise i det, men jeg deler det ikke med mine venner og omgivelser i samfundet.

Men hvis du ikke deler troen med andre, vil du selv miste gløden.

I midten af det nittende århundrede var ca. halvdelen af tyrkerne kristne. 50 år senere – ved begyndelsen af det 20. århundrede – var kun 20 % kristne. I dag – i begyndelsen af det 21. århundrede – er kun 0,2 % af befolkningen kristne. Der er altså kun 4.000 evangeliske kristne i Tyrkiet ud af 76 millioner indbyggere, mens halvdelen af befolkningen var kristne for 150 år siden.

Ihsan Özbek; Tyrkiet er et af de mørkeste lande på jorden, og det vil jeg ikke acceptere. Det må ændres, så vi forsøger at plante kirker

Det skyldes, at der ikke var nogen, der delte evangeliet med de muslimske tyrkere. I hele perioden fra det 11. til det 20. århundrede har ingen forsøgt at dele evangeliet med dem. Og Tyrkiet er nu et af de mindst evangeliserede lande.

Vi kan spørge hvorfor? Fordi ingen delte evangeliet med tyrkerne! Lad være med at give tyrkerne skylden. For ingen fortalte dem evangeliet. Hvis man ikke deler evangeliet med dem, kan man ikke forvente noget fra dem.

Vanskeligt at evangelisere i Tyrkiet

De første missionærer, nogle unge englændere, kom til Tyrkiet i 1960. De begyndte at prædike. I 1985 blev den første tyrkiske kirke oprettet. For bare 28 år siden. Der kom flere kirker til, og den kirke, jeg er med i, blev oprettet i 1986. Jeg blev en del af kirken i 1990, og jeg blev dens præst i 1996.

Ved min første prædiken i kirken ville jeg prøve at dele min vision med forsamlingen. Jeg sagde, at vi ville plante kirker, og at vi skal uden for landets grænser. På det tidspunkt var der kun 35 kristne i kirken. De blev ikke særligt opmuntrede af min tale. De smilede ad mig og sagde, at de håbede, det ville gå over. For det var en temmelig stor vision for en ganske lille kirke. Men efter

bare to år blev det muligt for os at plante en kirke mere i byen. Og nu har vi otte kirker rundt i forskellige dele af byen. Vi prøver på at nå vores folk med evangeliet.

Tyrkiet er et af de mørkeste lande på jorden, og det vil jeg ikke acceptere. Det er ikke godt. Det er ikke en ønskesituation, men skamfuldt. Det må ændres, så vi forsøger at plante kirker. Men det er svært at plante kirker.

Vi besluttede, at vi ville sætte gang i en slags missionsskole, hvor folk blev udrustet til tjeneste. Vi oplærer tyrkiske mænd og kvinder og nogle udlændinge i at plante kirker. Ikke bare i Tyrkiet, for vi ønsker at forkynde evangeliet i alle muslimske lande. Nu har skolen haft 10 års jubilæum, og omkring 60 mennesker har fået deres eksamen derfra og tjener nu i vores kirker.

I år har vi 11 studerende; 3 af dem fra Kasakhstan, 1 fra Kirgisistan, 1 fra Turkmenistan. Til juni sender vi vores turkmenske bror tilbage til Turkmenistan, så han kan opstarte et arbejde der. Hvert år i september sender vi studerende til Egypten for at plante kirke. De er der en måned.

Tyrkiet er et vanskeligt land at evangelisere i, men vi har vores radiomission, hvor evangeliet forkyndes døgnet rundt, ugen rundt.

Brug for hjælp

Når vi taler om angreb på kirkebygninger, tror mange, at vi taler om muslimer, men det gør vi ikke. Vores største problem er de sekulære tyrkere, som er meget radikale og har terroristorganisationer.

Vi prøver på at nå vores folk med evangeliet, men vi har brug for hjælp. Kirken er meget lille i Tyrkiet, og vi har brug for brødre og søstre fra andre lande. Vi har brug for missionærer, evangelister, kirkeplantere osv. Vi har brug for mennesker, der beder for Tyrkiet. Vi har brug for nogen, der arbejder sammen med os.

Skab relationer!

Hvordan kan vi nå tyrkerne i Tyrkiet og andre steder? Relationer er afgørende.

Har du en ikke-kristen ven? Har du en muslimsk ven eller nabo eller kollega? Der er muslimer i jeres land nu. Ligesom i det 11. århundredes Tyrkiet. De kristne var den største gruppe, men muslimerne kom til landet, og de kristne blev muslimer. Fordi ingen delte evangeliet med muslimske tyrkere!

Jeg vil prøve at finde måder at dele evangeliet med muslimske eller ikke-troende venner. Jeg har ikke styr på befolknings-sammensætningen i Danmark, men jeg

Ihsan Özbek
Præst, Ankara, Tyrkiet

er sikker på, at der er mange navnkristne i Danmark. Hvis du ikke deler evangeliet med muslimer, ateister, ikke-troende og navnkristne, så vinder de!

Lad være med at føle jer truede. Hvis I deler evangeliet, er der kraft i det. Evangeliet er Guds kraft til frelse. Så du kan forandre dit land med evangeliet.

Hvordan kan man dele evangeliet med andre? Mange vil måske sige, at det ikke kommer dem ved. Jeres samfund er blevet så sekulært, at folk er ligeglade. Og hvis du forsøger at dele evangeliet med en tyrker eller en anden muslim, vil de nok ikke synes om det.

Hvis du ønsker at fortælle evangeliet, så bliv først venner med folk, smil til dem. Vær ven med dem. Hvis du ikke kan finde en måde at komme i kontakt med dem, så bed for dem.

Når jeg ser en muslimsk tyrker – og det gør jeg overalt – så smiler jeg til ham. Det falder mig ganske vist ikke altid let, men det er noget, jeg arbejder på.

Når jeg ser et menneske, så tænker jeg, at jeg skal smile til ham/hende, og når jeg så kommer tættere på, så begynder jeg at gøre det. Når jeg har gjort det fem gange på forskellige dage, vil de huske mig. Og så siger jeg et eller andet: hvordan bliver vejret

i dag? Nogle gange får vi en snak i gang. Andre gange ignorerer de mig. Men mist ikke modet. Find på en ny indgangssætning næste dag.

Gud bruger os som stjerner

I vores kirke forsøger vi at få folk til at komme ind. Hver tirsdag eftermiddag inviterer vi folk til at spise suppe sammen med os. Hver tirsdag kommer der mellem 100 og 150 ind i vores kirke for at spise suppe. Og når de er der, deler vi vores tro med dem.

Hver onsdag aften er der kristendoms-kursus, dvs. 10 minutters undervisning og så spisning. Og folk kommer. Nogle gange kommer der mellem 40 og 50 mennesker; andre gange kun 5. Torsdag aften går vi til busstationen, hvor vi uddeler og spiser ris. Vi elsker at dele det, vi har.

En dag stod en vores missionsskoleelever på gaden og inviterede til suppedag. En af de forbipasserende opdagede det knapt, fordi han havde hovedtelefoner i ørerne, men vendte så om, da han så, at det var en invitation til en kirke.

Det viste sig, at han gik og lyttede til Radio Shema – vores kristne radiokanal, og han var kristen. Han havde lyttet til radio-kanalen i to år og havde netop besluttet at ville kontakte radioen for at finde en kirke.

Nu kunne eleven henvise ham til kirken 100 meter nede ad gaden.

Det er et under. Hvis hun ikke havde været der, var underet ikke sket. Gud bruger mennesker – også i Tyrkiet, i et af de mørkeste lande. Han bruger os som stjerner, og vi har brug for flere stjerner.

Vil I være med?

Måske siger I, at I ikke kan komme til Tyrkiet for at forkynde evangeliet. Måske, men I kan sende jeres bønner. Enhver form for støtte og forbøn vil hjælpe os med at forandre landet.

Ingen kom til Tyrkiet for at fortælle evangeliet til muslimerne. Vil I være med nu, hvor vi forkynder evangeliet for vores folk? Gud velsigne jer.

Artiklen er en forkortet udgave af en tale, der blev holdt på LM's landsmøde 2013. Oversættelse: Kaja Lauterbach. Bearbejdet af red.

HORISONT

Spalten, hvor redaktionen medlemmer vil forsøge at sætte aktuelle og principielle forhold ind i en større sammenhæng.

Spalten vil også indeholde passager fra den kirkelige debat og klip fra forskellige blade og aviser.

Får evangeliet sendetid?

Jeg sad med endnu en skuffelse over, hvor lidt det glade budskab om frelsen, der blev født, fyldte i tv og radio i den for længst overståede julehøjtid.

Og så tumlede jeg med tanker: Kan det egentligt forventes, at medierne – statslige som private – og offentlige institutioner i øvrigt skal formidle det kristne budskab? Mon ikke det alligevel er for meget at forlange?

I den forbindelse var jeg omkring KLF, Kirke & Mediers hjemmeside. Her kunne jeg læse, at de arbejder for "gode vilkår for placeringen af det kristne evangelium i de elektroniske medier" og for "at sikre udsendelser, der repræsenterer den kristne kulturarv"!

I en tid, hvor kristendommen ikke længere har sin naturlige plads i det offentlige rum, er det opløftende at læse om mennesker, der netop arbejder for, at evangeliet om Jesus og de kristne værdier skal have mere sendetid – også selvom de måske har en ri-

gelig bred kristendomsforståelse.

KLF, Kirke & Medier er bekymret for, hvor stor plads trosstoffet fremover vil få på Danmarks Radio, da DR Tro og DR Historie – på grund af nedskæringer – er blevet slået sammen til en fælles redaktion.

På den anden side udtrykte foreningen tilfredshed og optimisme ved præsentationen af den nye chef for netop den redaktion: Morten Thomsen Højsgaard, der har været Bibelselskabets generalsekretær de sidste fire år. De ser frem til at "indgå i en åben og konstruktiv dialog med ham om, hvordan trosstoffet kan udvikles på DR's mange platforme, både på den korte og den lange bane".

Fint nok, tænker du måske, men hvorfor bruge spalteplass på dette? Fordi det kan være så nærliggende for mig at blive skuffet, forarget eller nedslået over, hvor lidt plads der er til det kristne budskab i offentligheden, og for hvor stort pres det kristne livs- og menneskesyn er under i vores samfund. Den slags følelser er dog ikke særlig konstruktive.

KLF, Kirke & Medier arbejder på, at det kristne budskab skal høres i radio og tv, indgår i dialog med de forskellige medier og belønner og sætter pris på mennesker, som arbejder i samme retning. Det kan jeg lære noget af.

Og måske handler det netop om det: at begynde med mig selv. I stedet for at overlade det til andre at fortælle om Jesu kærlighed og frelse, må jeg tage ansvaret og kaldet på mig og selv vidne for andre. For "hvordan skal de påkalde ham, som de ikke er kommet til tro på? Hvordan skal de tro på ham, som de ikke har hørt om? Hvordan skal de høre, uden at nogen prædiker?" (Rom 10, 14)

Jeg møder mange i min hverdag, som ikke kender til, hvad Jesus har gjort. Så må jeg bede om frimodighed til, at det kristne evangelium får gode vilkår og "sendetid" i mine samtaler med dem. Og hvad det offentlige angår, er vi kaldet til at bede for øvrigheden og for alle i høje stillinger (1Tim. 2,2), at også de må lære sandheden at kende.

RVR

Opstandelse; Der er nuancer ved Jesu opstandelse, som går ud over det "fysiske". Men det medfører ikke, at den fysiske opstandelse slet ikke hører med til forståelsen af Jesu opstandelse

Han opstod virkelig – også med kød og knogler!

Når disse linjer udkommer, er vi meget tæt på påske. Siden jul har en stor debat om Jesu opstandelse kastet hundredvis af artikler og læserbreve af sig.

Sagens kerne er, hvordan Jesu opstandelse skal forstås. Det hele begyndte med sognepræst Per Ramsdals udtalelser til Jyllands-Posten 1. Juledag 2014. Ramsdal fortalte, at han ikke tror på, "at Jesus fysisk stod op af graven".

Den efterfølgende tid viste, at man ikke sådan kan *benægte* Jesu opstandelse og samtidig være præst i folkekirken. Ramsdal var derfor tvunget til at trække sine udtalelser tilbage for ikke at miste sit embede.

Men selvom man som præst ikke kan *benægte* opstandelsen, må man naturligvis *fortolke* den, mente flere af landets ledende teologer, samt biskopperne i København, Aarhus, Odense og Haderslev.

Fortolkningen bør indebære, at man afviser "al den snak om biologi og fysik", skrev biskop Peter Skov-Jakobsen i København i Kristeligt Dagblad den 21. januar. I stedet skal opstandelsen, ifølge Skov-Jakobsen, fortolkes ud fra "poetisk-mytiske dimensioner". Dette er mildest talt forvirrende tale

fra biskoppen.

Går vi til det bibelske kildemateriale, ser vi, at Maria Magdalene og den anden Maria finder en tom grav. Englen forkynnder for dem, at Jesus er opstået, og efterfølgende kommer Jesus selv dem i møde med et "God morgen!" (Matt 28,6-9).

Senere kan vi læse, at Jesus går gennem lukkede døre og viser sine sårmerkede hænder og side til disciplene (Joh 20,19ff). Den tvivlende Thomas opfordres til at mærke efter (Joh 20,24-29).

Disciplene, der er på vej til Emmaus, følges med Jesus, spiser med ham, ser ham bryde brødet, og først da genkender de ham. Efterfølgende er han pludselig borte (Luk 24,13-35). Men da disciplene lidt senere er samlet i Jerusalem, dukker Jesus op igen. De troede, han var en ånd, men det benægter han og viser dem sine hænder og fødder: "En ånd har ikke kød og knogler, som jeg har," siger han. Jesus beder om noget at spise og får stegt fisk (Luk 24,36-43).

Ifølge Bibelen var Jesu opstandelse altså ikke bare åndelig; den skete med kød og knogler og sårmerkerne fra korsfæstelsen.

Men samtidig fremgår det også af teksterne, at opstandelseslegemet er anderledes end det jordiske legeme. Det er et forvandlet og uforgængeligt legeme,

som vi ikke har mulighed for at beskrive (1 Kor 15,35-54).

Der er altså nuancer ved Jesu opstandelse, som går ud over det "fysiske". Denne side af det bibelske vidnesbyrd må ikke glemmes. Men det medfører ikke, som mange har ment i debatten, at den fysiske opstandelse med kød og knogler slet ikke hører med til forståelsen af Jesu opstandelse.

Det skete virkelig! Overbeviste om at Jesus havde overvundet døden, kastede de første kristne al frygt overbord. Mange af dem led martyrdøden på grund af deres tro på Jesus, mens budskabet om den opstandne forplantede sig til tusinder af mennesker.

I 2015 er Jesu opstandelse stadig fuldstændig afgørende for kristne. For det kristne håb står og falder med opstandelsens virkelighed. Den debat, som Per Ramsdal og flere med ham i løbet af vinteren begyndte, er derfor meget væsentlig at deltage i. For der er langt fra enighed i det kirkelige landskab om, at opstandelsens virkelighed også skal forstås som en opstandelse med kød, knogler og sårmerker.

PWJ

FOR TROEN

KRISTUS-DUFT TRODS EGO-STANK

AF JAKOB S. HØJLUND

Kan jeg være et vidne om Jesus i min hverdag, når der er så meget, der halter i mit liv? Skal jeg hellere overlade ansvaret til bedre "repræsentanter"? Bør jeg skrue aktivitetsniveauet op? Eller ...

Her på LTC (KFS' Ledertræningscenter), hvor jeg arbejder, bruger vi meget tid på at udruste vores elever til evangelisation i praksis: De kommer ud på gymnasier over hele landet, og vi giver dem redskaber til at opsoge gymnasielever, sætte en samtale i gang og få deres eget vidnesbyrd om troen på Jesus flettet ind i snakken.

Det er et vigtigt arbejde, og vores meget målrettede tilgang til dialogen om tro viser igen og igen sin styrke: Jesus bliver det centrale tema i samtalen mellem LTC'eren og

gymnasieeleven.

Heldigvis er det dog ikke sådan, at man skal have gået på LTC for at kunne evangelisere!

Evangelisationsundervisning med øvelser i at blive skarp på Jesus og evangeliet har aldrig været et startkrav for kristne. Evangelisation i sig selv kan næsten ikke engang kaldes et bibelsk krav. Bibelen taler snarere om, at vi bare kastes lige ud i det. I Jesu missionsbefaling sætter Jesus sine disciple i gang. Han står ikke bare og stiller krav.

Nonstop duftspreder

Eller læg mærke til, hvordan Paulus formulerer det: "Men Gud ske tak, som altid fører os med i Kristi triumftog og overalt lader os udsprede kundskaben om ham som en duft" (2 Kor 2,14). Altid og overalt. Det er

evangelisation nonstop.

Der er ikke et øjeblik, hvor jeg ikke udspreder kundskaben om Kristus som en duft. Jeg kan ikke sige til Jesus, at jeg tager en pause, for selv når jeg holder pause, udspreder jeg kundskaben om ham.

Evangelisation er derfor ikke et til- eller fravalg i en kristens liv. Det er evangelisationsmetoderne derimod, og dem er der mange af. Måske lige så mange, som der er kristne. Vi evangeliserer nemlig med hele vores person, for Jesus har overtaget hele mig (Gal 2,20) og virker gennem hele mig.

På den baggrund behøver jeg derfor ikke længere spørge, hvilken ugedag eller hvornår på dagen jeg vil evangelisere. Et langt mere relevant spørgsmål er: Hvordan bruger jeg mig selv i evangelisation?

Forsøger jeg at leve op til en evangelisati-

Husk; Øvelser i at blive skarp på Jesus og evangeliet har aldrig været et startkrav for kristne

Jakob S. Højlund, f. 1984

Forstander på LTC (Kristeligt Forbund for Studerendes Ledertræningscenter)

onsmetode, som nogle af mine trosforbiler bruger, men som i virkeligheden ikke passer mig og min personlighed? Bruger jeg flere kræfter på konkrete evangelisationsopgaver (gademission o.l.), end jeg har? Har jeg overhovedet forstået, at evangelisation ikke kun er de konkrete opgaver, som vi kalder evangelisation, men at hele mit liv som kristen er udspreddelse af kundskaben om Kristus?

For mange kan evangelisation, forstået som konkrete opgaver, være en tung byrde og medføre dårlig samvittighed – dårlig samvittighed over at få gjort for lidt ved de konkrete opgaver. Lad os i stedet gribe fat i det, Bibelen siger om Kristus som en duft i vores liv og på den baggrund give hinanden fri til at dufte af Kristus på forskellig vis. Lad os dufte af Kristus dér, hvor vi er i familien, på arbejde, blandt venner, gennem ord og gerninger, når vi tænker på Jesus, og når vi ikke tænker på ham. Jesus har sat os i gang, og ved Helligåndens virke lever det hele tiden i os.

Et triumftog for syndere

Men lige netop dét, at det hele tiden lever i mig, fatter jeg ikke. Det, at jeg nogle gange kan overse min kone og forsømme mine børn, dufter ikke ligefrem af Jesus. Det stin-

ker snarere af min egen egoisme. Set i det lys kan det være svært at tro Paulus' ord om, at jeg altid og overalt udspreder kundskaben om Kristus.

I mødet med den indvending er det vigtigt at tage ordene om Kristi triumftog med i betragtningen. Det er netop på min vandrung i det triumftog, at jeg dufter af Jesus. Men hvad var Jesu triumftog? Det var hans død og opstandelse. Det var en begivenhed, der lugtede – og formentlig i bogstavelig forstand stank – langt væk af fiasko og nederlag. Det lignede dødens sejr, men under den ynkelige og foragtelige overflade gemte livets sejr sig.

Og dét triumftog vandrer vi i. Det, der på overfladen kan synes ynkeligt og foragteligt, har alligevel livets sejr i sig. Ikke fordi jeg eller du på noget tidspunkt skal gøre os forhåbning om at få ryddet så meget ud i vores synd, at Jesus for alvor kan blive tydelig gennem flere gode gerninger. Nej, at livets sejr findes i mine nederlag viser sig derved, at jeg midt i mine nederlag må pege på Jesus og hans tilgivelse. Midt i min synd er jeg omsluttet af hans nåde. Altid og overalt.

Derfor står mine konkrete svigt og forsømmelser ikke i vejen for Jesus, for han bruger det til at lade nåden skinne desto

stærkere. Som Magnus Malm skriver i *Vejviser*: "Derfor er syndsbeendelse aldrig et nederlag i den åndelige strid, men en triumferende bekendelse af Jesus som frelser!"

Mine svigt og forsømmelser er en anledning til at herliggøre Jesus, og når det er sådan, sagen vender, tør jeg tro på, at jeg kan være med i Kristi triumftog. For så er det et triumftog for syndere, for mennesker, der kæmper med dårlig samvittighed forårsaget af vaskeægte skyld.

Og det er et triumftog for mennesker, der har mistet eller aldrig haft troen på sig selv og egen værdi, for hos Jesus må jeg tage imod hans tilgivelse som en kærlighedserklæring, der rejser mig op.

Og så er det også til at leve med, at jeg ikke kan tage pauser fra at dufte af Jesus, for det er ikke de gode gerninger, jeg gør, og da slet ikke antallet af dem, som skaber duften, men alene det, at han møder mig med kærlighed og tilgivelse.

Så Guds rige velsignelse over din vandrung i Kristi triumftog – og god duft!

FOR TROEN

DEN ALTAFGØRENDE PÅKLÆDNING

UDLÆGNING OG AKTUALISERING AF "KONGESØNNENS BRYLLUP"

AF CARSTEN ELMELUND PETERSEN

Lignelsen om kongen, der indbyder til sin søns bryllup (Matt 22,1-14), er et billede på Gud og hans handlemåde over for sit folk - først Israel og derefter kirken ud over jordkloden. Kirken består af både Jesus-troende jøder og Jesus-troende hedninger.

Lignelsen hænger sammen med lignelsen om pottemageren (Jer 18,1-6), der sidder med noget materiale, der skal bearbejdes. Nogle gange lykkes det ham at lave en krukke i første forsøg, mens han andre gange må begynde forfra. Det billede anvender Gud på sit folk Israel i den gamle pagts tid. Pottemagerlignelsen handler om

Guds tålmodighed: at der midt i Guds dom over folket gennem generationer er en rest, der lader sig frelse. Lignelsen om kongen, der inviterer til sin søns bryllup, handler om, at tålmodigheden har en grænse.

Pottemagerens "materiale" var det samme hele tiden. Arvemassen var kommet fra én mand, Abraham, og hans kone Sara, men den var fordelt ud gennem Jakobs 12 sønner og de efterfølgende 12 stammer. Men det blev ofte sådan, at Gud måtte begynde forfra. Gennem mange slægtled var det ikke lykkedes Gud at få den krukke, han ønskede. Materialet var svært at arbejde med.

En almindelig pottemager stopper, når det er fyraften. Gud sled med sit folk i år-

hundreder. Men generation efter generation vendte ryggen til Gud. Kun en rest, som ville følge Gud, blev tilbage. Alligevel gav Gud ikke op. Han brugte Israels rest til et nyt forsøg. Sådan er Gud i sin tålmodighed.

En tålmodig konge

Den tålmodighed ser vi også i lignelsen om kongen, der vil afholde sin søns bryllup. Først sender han tjenere ud med invitationer. Men de, der bliver indbudt, gider ikke komme. De vil ikke prioritere at komme til kongens glædesfest for sin søn.

Så sender han tjenerne ud anden gang og de siger til de indbudte: Nu er maden på bordet. Der er både oksesteg og kalvesteg, og det skulle være mærkeligt, om ikke der

En lille rest; Det at være udvalgt til en funktion her i tiden er ikke nødvendigvis nogen garanti for at nå frem til evig salighed

også var årstidens grøntsager. Og der har helt sikkert været den mest udsøgte rødvin til, når en konge holdt sin søns bryllup. Det skulle være en glædeseksplosion med kaloriebomber til dessert.

Men heller ikke anden gang, hvor indbydelsen kommer ud, gider de indbudte komme til brylluppet. Én går ud på sin mark for at arbejde, en anden går til sin forretning. De prioriterer noget andet. Det er groft nok i sig selv, for de krænker dermed værten. Utak er værtens løn. Oksesteg og kalvesteg kunne ikke lokke gæsterne ind.

Der er andre af de indbudte, der reagerer endnu værre og endnu mere voldsomt. De tager tjenerne, der kom med invitationen, og mishandler dem og slår dem ihjel. Det er meget onskabsfuldt.

En konge, der ikke reagerer på det, vil ikke være konge ret længe. Men kongen er ikke svag og handlingslammet. Han reagerer med vrede og sender hæren ud for at dræbe morderne og brænde deres by.

Jøderne afviste Jesus

Her er der i teksten en vigtig pointe. Det er mordere, der bliver straffet med døden. De får som fortjent; øje for øje, tand for tand og liv for liv. Det er vantro jøder, der tales om i lignelsen.

Det er en pointe, at denne lignelse er fortalt af Jesus på et ganske bestemt tidspunkt. Matthæusevangeliet er skrevet, for at særligt jøder skal kunne forstå det. Og Jesus fortæller denne lignelse efter palmesøndag, hvor han er redet ind i Jerusalem, og hvor skarerne har hyldet ham. Det er før indstiftelsen af nadveren og hans tilfange-tagelse, lidelse og død. Lignelsen er den sidste af tre lignelser, som Jesus fortæller i de dage. De handler alle om, at lederne af det særligt udvalgte folk, Israel, afviste Jesus som sendt fra Gud med frelse til sit folk (Matt 21,28-22,14).

Men selvom det er jøder, der er talt til, gælder den også Guds handlemåde i almindelighed. Det ser vi tredje gang, invitationen sendes ud – langt ud over de særligt udvalgte rækker. Gud havde sendt profeter til sit udvalgte folk Israel, og så sendte Gud til sidst sin søn. Jesus kom til sine egne, men hans egne tog ikke imod ham.

Udvalgt – til en bestemt funktion

Teksten slutter med en ikke uvæsentlig detalje: "Mange er kaldet, men få er udvalgt." Talangivelser skal ikke altid opfattes matematisk eksakt. Udtrykket *mange* er i Matthæusevangeliet en hebraisme, der egentlig betyder *alle*. Noget lignende kom-

mer ved Jesu indstiftelse af nadveren, hvor han siger, at hans blod skal udgydes til syndernes forladelse for "mange" (Matt 26,28). Alle, hele jordens befolkning, er kaldede til kongesønnens bryllup, men det var kun Israel, der var udvalgt til en bestemt funktion i planens udførelse.

Gud havde udvalgt Abraham, Moses, David og Israels folk til en særlig opgave og funktion her i tiden for at fuldføre sin frelsesplan. Det at være udvalgt til en funktion her i tiden er ikke nødvendigvis nogen garanti for at nå frem til evig salighed.

Af det udvalgte Israels folk var det kun en rest, der omvendte sig til tro på Gud. Gud udvalgte stamfædre, profeter og konger, men langt fra alle nåede målet. På Jesu tid vendte de udvalgte ham ryggen i stor stil.

For at der kan blive fest, må kongen vende sig til andre. Det er tredje gang, han inviterer. Og det er ikke et hvilket som helst bryllup, de inviteres til. Det er Guds første-fødte søn. Det er arveprinsens bryllup. Det er Guds eneste søn, og derfor er det det eneste bryllup, han nogensinde kommer til at invitere gæster til. Bryllupsfesten er indgangen til et nyt liv, en ny status, der er anderledes end før brylluppet.

Men kongen sender tjenerne ud, hvor vejen ender, og inviterer vidt og bredt. Og kongen >

Den ene gæst i lignelsen havde ikke bryllupsklædning på. Meget taler for, at det blandt andet er en forudsigelse af Judas' forræderi, da Jesus fortæller lignelsen, kort før han indstifter nadveren.

går ikke i små sko, han inviterer både onde og gode. Sandelig om ikke bryllupssalen bliver fuld af gæster.

Den nødvendige bryllupsklædning

Slutningen på lignelsen påkalder sig opmærksomhed. Kongen er naturligvis glad, når festsalen er blevet fuld. Værten er nærværende, én, der giver håndtryk til alle. Han hilser personligt på alle de fremmødte. Pludselig sker det uventede, at han opdager, at der er en gæst, der adskiller sig fra de øvrige. Den ene gæst har ikke bryllupsklæder på.

Det er bemærkelsesværdigt. Hvordan hænger det sammen? I Mellemøsten fulgte en dragt med indbydelsen, en festdragt, som man skulle bære ved festen. Bryllups-

klædningen er i denne lignelse billede på "frelsens klæder".

Det er kendt fra GT. Profeten Esajas er nærmest euforisk, når han skriver: "Jeg fryder mig over Herren, min sjæl jubler over min Gud. For han har klædt mig i frelsens klæder og hyllet mig i retfærdighedens kappe, som en brudgom sætter sin turban, og som bruden fæster sine smykker" (Es 61,10).

Jesus bruger billedet, at han er Guds søn, og at han er brudgommen for dem, der tror på ham. Guds menighed er forbundet til Gud med et så stærkt bånd, som sammenlignes med et ægteskab.

Til disciplene sagde Jesus: "Der kommer dage, da brudgommen er taget fra dem" (Matt 9,15). Dermed sigtede Jesus på de

efterhånden mange år, der er gået fra hans himmelfart og indtil hans genkomst. I NT sammenlignes forholdet mellem Kristus og kirken med brudgom og brud (Ef 5,32).

Jesus er Guds søn. Han er ofret for at frelse os fra vores synder. Han er Guds lam, der bær verdens synd. Læg mærke til "bryllupsklædningen" i følgende afsnit fra Johannes' Åbenbaring: "Herren vor Gud, den Almægtige, har taget magten, lad os glæde os og juble og lovprise ham, for nu skal Lammets bryllup stå, og hans brud har gjort sig rede, hun har fået givet at klæde sig i lysende rene linnedklæder – for linnedklæderne er de helliges retfærdige gerninger. Og englen sagde til mig: 'Skriv: Salige er de, der er indbudt til Lammets bryllupsfest.' Og den sagde til mig: 'Det er Guds sande ord'"

Carsten Elmelund Petersen, f. 1956
Lektor på Dansk Bibel-Institut

(Åb 19,6b-9).

Det er opsigtsvækkende, at en person ikke havde bryllupsklædning på. Han mødes derfor med et konfronterende spørgsmål: "Hvordan er du kommet ind uden bryllupsklæder?" Men der kom ikke noget svar. Det var en person, der havde noget at skjule, og det går aldrig godt.

Om Judas og Himmeriget

Utallige kristne har spurt sig selv, hvordan denne person kunne komme ind i himmelen. Men lignelsen handler ikke om himmelen, men derimod om Himmeriget, som der udtrykkeligt står i teksten.

I Matthæusevangeliet bruges *Himmeriget* om det, de andre evangelier kalder *Guds rige*. Himmeriget kom med Jesus, og hans gaver er tilgivelse, tro, kærlighed og håb, men det er endnu ikke kommet i sin fuldbgyrdelse.

Meget taler for, at det er en forudsigelse af Judas' forræderi og en afsløring af de mennesker, der er i Guds menighed, men som i virkeligheden ikke tilhører Jesus.

I anden sammenhæng siger Jesus til sine disciple: "I er rene, dog ikke alle" (Joh 13,10b). Så der var et internt problem hos discipelflokken. Denne lignelse om kongesønnens bryllup fortælles kort før, at Jesus indstifter nadveren, hvor de 12 disciple

er med ham. Det er det sidste påskemåltid, som han spiste her på jorden, og han var glad for fællesskabet med sine disciple. I den forbindelse siger han til disciplene: "Jeg skal aldrig mere spise det, før det fuldendes i Guds rige" (Luk 22,16).

Jesus gør det klart for os, at vi hver især skal være opmærksomme på at holde os til ham og at modtage festklædningen af ham.

Der er mennesker, der trænger sig ind i Gudsrigets sammenhæng, men som ikke vil slippe deres eget begær efter selvhævdelse, og som ikke vil modtage frelsens klæder af Gud gennem Jesus. De vil ikke tage imod syndernes forladelse, Helligåndens gaver og troen, som nåde fra Gud.

Kirkens vilkår i verden

I Folkekirkens bekendelsesskrift *Confessio Augustana* artikel 8 siges det tydeligt: "Skønt kirken egentlig er de helliges og sandt troendes forsamling, ... er (den) ... i dette liv ... indblandet mange hyklere og onde mennesker."

Manden uden bryllupsklædning er et typisk eksempel, et forvarsel fra Jesus om discipelflokkens og kirkens vilkår i verden. Kongen beder sine tjenere om at binde hænder og fødder på manden, og han kastes ud, hvor der er gråd og tænderskæren. Gud skal nok

rydde op på et eller andet tidspunkt.

Da Jesus spiste det sidste påskemåltid og indstiftede nadveren var Judas med. Han spiste af det samme fad som Jesus (Matt 26,23). Men det varede ikke mange timer, før han var ude, hvor der var gråd og tænderskæren.

Modtag gaven!

Hvad er så bryllupsklædningen? Den giver adgang til Guds søns bryllup. Det er en klædning, som bliver *givet*; ikke en, man selv skaffer. Det er selve frelsen, syndernes forladelse, der er bryllupsklædningen. Det er den, der dækker din egen synd, skyld og skam. Jesu død er betaling for det, så alt det, der er på "minussiden" (og for så vidt også "plussiden") i dit liv, bliver dækket af Jesu syndfrihed, skyldfrihed og ærefuldhed. Det er frelsens klæder.

Når du ved nadveren i tro og taknemmelighed modtager Jesu legeme og blod, som blev udgydt for dig – så befinder du dig i receptionen sammen med alle de andre, der er på vej ind til den store fest i Guds rige.

Artiklen er en bearbejdet udgave af en prædiken i Hillerød kirke den 13. oktober 2013.

Godt sagt;

Uden for troen på Kristus er der ingen frelse ... Den kristne tro er "eksklusiv", men den er efter sit væsen hverken "anti-semitisk" eller "islamofobisk".

Kurt E. Larsen

Godt sagt;

Uden sandhed kan der ikke være kærlighed. Og uden kærlighed bliver samfund kaotiske. Til trods for det klamrer kirkerne sig til den ufarlige tolerancereligion.

Iben Tranholm

Thomas Sangill, f. 1981
Cand.polit.

ANDAGT

GODE GAVER

AF THOMAS SANGILL

Solen skinnede ind i klasseværelset til 3.b. Peter var holdt op med at følge med i undervisningen. Hans øjne fulgte i stedet uret over døren. Ét minut, og klokken ville ringe ud til spisepause.

Peters mave skreg efter mad. Hans blik søgte ned til tasken. Hans hånd flyttede sig ud til bordkanten. Klar til at gribe ned efter madkassen, så snart klokken ringede.

Endelig ringede klokken. Fuld af forventning hev Peter madkassen op på bordet og tog låget af, men trak sig så forskrækket væk. Stolen væltede. Peter skreg. De andre børn i klassen kom løbende for at se, hvad der skete, men trak sig hurtigt væk igen. Alt var kaos. Læreren råbte, at de skulle være stille og gå tilbage til deres pladser. Men

Lise, der havde sin plads bag ved Peter, råbte hysterisk fra den modsatte ende af klasseværelset: "Men der er en slange! ... der er en slange i Peters madkasse!"

Hvem vil putte en slange i sit barns madkasse? Hvem vil give sin søn en slange, når han beder om en fisk? Tanken er jo grotesk. Selv om forældre langt fra er fejlfrie, vil de dog aldrig gøre det! Men hvor meget snarere, spørger Jesus, vil så ikke vores far i himlen, give gode gaver til dem, der beder ham! (Matt 8,10f).

Så lad os da i vores bøn som Guds børn forventningsfuldt række hånden ud efter Guds gode gaver i sikker forventning om, at Gud giver os netop det, vi behøver.

VI LÆGGER SANDHEDEN ÅBENT FREM

UDFORDRING TIL SPIRITUEL TREND FRA PAULUS' ARGUMENTERENDE FORMIDLING

AF STEFAN GUSTAVSSON

Hvilke åndelige trends kan vi se i dagens kristenhed? Hvis en eller anden skulle bede mig om at præsentere en top-tre-liste, ville den komme til at se sådan ud:

En terapeutisk trend. Hensigten i vores åndelige liv er, at vi skal opnå en indre balance og et større mål af velbefindende. Gud er nærværende, og han er kærlig, og vi kommer i kontakt med Gud gennem kontakten med vores medmennesker. Det er en åndelighed, der er kendetegnet ved utydelighed.

En mystisk trend. Her er Gud en indre erfaring, som man ikke kan forklare med ord eller på nogen anden måde kommunikere. I

dybet af vores sjæl findes et kildevæld, som er tilstoppet, men som kan åbnes igen, hvis vi øver os tilstrækkeligt. Der er med andre ord tale om en indadvendt åndelighed.

En emotionel trend. Gud bliver en følelsesbølge, en rus, hvis effekt ofte hænger sammen med ydre faktorer som antallet af mennesker, musikgenre og mødeprogram. Det er en åndelighed, som let kan bruges til at manipulere med.

Disse trends står for mig at se i stærk kontrast til "trenden" i den første, kristne menighed.

Lad mig invitere dig på en opdagelsesrejse i Apostlenes Gerninger. Vi vil rejse sammen med Paulus til 13 forskellige steder i Middelhavsområdet.

1. Damaskus

Paulus, som "fnyste af raseri" mod de kristne og truede med at slå dem ihjel, rejste til Damaskus for at fængsle de jøder, som hørte til "Vejen", altså dem, der bekendte troen på Jesus som Messias (ApG 9,1). Men undervejs dertil mødte han selv Jesus, og kristendommens største fjende blev dens største fortalere.

Og Lukas fortæller, at Paulus straks begyndte at prædike om Jesus, at han er Guds søn. Og han blev "stadig stærkere og satte jøderne til vægs, når han påviste, at Jesus er Kristus" (ApG 9,20.22). Vi forstår, at det jo ikke drejede sig om matematiske beviser, men om, at Paulus talte med overbevisning, og det virkede overbevisende.

Overbevisende; Paulus proklamerer altså ikke bare sit budskab; han motiverer også dets sandhed

2. Jerusalem

Paulus' omvendelse rejste forståeligt nok nogle spørgsmål: Er Paulus virkelig sprunget over på den anden side? Eller er der tale om et rollespil, hvor det egentlig drejer sig om at forsøge at infiltrere de kristne menigheder for så senere at slå til med endnu større kraft (ApG 9,26)?

Paulus har selv kendt til disse spørgsmål, og derfor mødes han med ledelsen i Jerusalem med henblik på at få deres godkendelse. Senere havde han "sin gang hos dem i Jerusalem og talte frimodigt i Herrens navn. Han talte og diskuterede med hellenisterne" (ApG 9,28f). I akademiske sammenhænge betød en diskussion et offentligt forsvar af en afhandling. For Paulus drejede det sig om et offentligt forsvar for troen på Jesus blandt de græsktalende i hovedstaden.

3. Antiokia

Nogle steder får vi en udførlig gengivelse af Paulus' undervisning. Antiokia er sådan et sted. Paulus taler i synagogen og gennemgår for det første evangeliets *forankring*: Det er en fuldbyrdelse af alt det, som Gud tidligere har gjort op igennem historien (ApG 13,16-25). Endvidere redegør han for evangeliets *indhold*: Det handler om Jesu

liv, død og opstandelse (ApG 13,23-37). Til sidst taler Paulus om evangeliets *udfordring*: Tag imod ham i tro (ApG 13,38-41).

Tværs igennem hans præsentation af evangeliet løber også to argumenter for evangeliets *sandhed*. Det første er, at det stemmer overens med Skriften. Det andet er, at Jesus viste sig for dem "i mange dage" efter sin opstandelse fra de døde (ApG 13,31). Paulus proklamerer altså ikke bare sit budskab; han motiverer også dets sandhed.

I Lukas' gengivelse af Paulus' missionsarbejde forekommer to centrale begreber. Det første er det græske ord *dialogomai*, som betyder at *ræsonere, diskutere, argumentere, samtale*. Vi genkender det i vores *dialog*. Det andet er det græske ord *peitbo*, som betyder at *overbevise*. Disse to ord kendetegner, som vi vil se, meget af Paulus' arbejde.

4. Thessalonika

Da Paulus kom til Thessalonika, gik han ind i synagogen. "Efter sædvane gik Paulus hen til dem, og tre sabbatter i træk førte han samtaler med dem ud fra Skrifterne. Han udlagde dem og forklarede, at Kristus måtte lide og stå op fra de døde, og sagde: 'Denne Jesus, som jeg forkynnder for jer, er

Kristus.' Nogle af jøderne blev overbevist og sluttede sig til Paulus og Silas, og det gjorde også mange gudfrygtige grækere og ikke få fornemme kvinder" (ApG 17,2-4).

En engelsk oversættelse, New International Version (NIV) er tydeligere. Der hedder det: "... on three Sabbath days he reasoned with them from the Scriptures, explaining and proving that the Christ had to suffer and rise from the dead ... Some of the Jews were persuaded." Paulus ræsonerede, forklarede og (be)viste, så mennesker blev overbeviste.

5. Berøa

Da det viste sig, at så mange kom til tro i Thessalonika, måtte Paulus og Silas flygte til Berøa. Og "de gik hen i jødernes synagoge. Disse jøder var mere imødekommende end jøderne i Thessalonika, de modtog ordet med megen velvilje og granskede dagligt Skrifterne for at se, om det forholdt sig sådan. Mange af dem og ikke få fornemme græske kvinder og mænd kom til tro" (ApG 17,10-12).

Det er tydeligt, at Paulus' måde at fremstille evangeliet på, opmuntrer mennesker til at stille spørgsmål og i det hele taget undersøge evangeliet for at finde ud af, om det virkelig er sandt.

Tag diskussionen; Evangeliet er for alle, og det er muligt at fremføre det og motivere det i alle mulige menneskelige sammenhænge

6. Athen

Efterhånden blev der også i Berøa ballade, og Paulus måtte igen flygte. Denne gang rejste han ned til kysten, til lærdomscentret Athen.

"Han førte samtaler i synagogen med jøderne og de gudfrygtige, og på torvet talte han hver dag med dem, han traf på. En del epikuræiske og stoiske filosoffer diskuterede også med ham, og nogle sagde: "Hvad mon han mener, det sludrehoved?" Men andre sagde: "Han ser ud til at være en forkyn-der af fremmede guddomme." Det var, fordi han forkyndte evangeliet om Jesus og om opstandelsen. De tog så Paulus med sig og førte ham til Areopagos og sagde: "Kan vi få at vide, hvad det er for en ny lære, du taler om? Det, du påstår, lyder nemlig fremmedartet i vores ører. Derfor vil vi have at vide, hvad dette skal betyde" (ApG 17,17-22).

Paulus bevæger sig hjemmefrem i synagogen, men også på torvet blandt almindelige mennesker, hvor han tager diskussionerne med filosofstuderne. Evangeliet er for alle, og det er muligt at fremføre det og motivere det i alle mulige menneskelige sammenhænge.

7. Korinth

Fra Athen rejser Paulus videre til Korinth.

"Og hver eneste sabbat førte Paulus samtaler i synagogen og søgte at overbevise både jøder og grækere" (ApG 18,4). NIV oversætter: "he reasoned in the synagogue, trying to persuade Jews and Greeks."

At ræsonnere er en måde at forholde sig til evangeliet på, som ikke kun kendetegner Paulus. Lukas fortæller det samme om Apollos: "En jøde, der hed Apollos, ... havde ordet i sin magt og var stærk i Skrifterne. Han var blevet oplært i Herrens vej, og med ildhu talte og underviste han udførligt om Jesus ... Apollos blev ved Guds nåde til stor hjælp for de troende. For han tilbageviste offentligt jøderne med stor kraft og påviste ud fra Skrifterne, at Jesus er Kristus" (ApG 18,24-28).

8. Efesos

Fra Korinth kom Paulus til Efesos. "Da de kom til Efesos, lod Paulus de andre blive tilbage og gik selv hen i synagogen og førte samtaler med jøderne" (ApG 18,19). NIV skriver: "He himself went into the synagogue and reasoned with the Jews."

Videre fortælles der om virksomheden i Efesos: "Paulus kom i synagogen og talte frimodigt i tre måneder. Han førte samtaler med folk og overbeviste dem om Guds rige. Men da nogle af jøderne ikke ville tro, men gjorde sig hårde og talte ondt om Vejen i

forsamlingens påhør, forlod han dem" (ApG 19,8f). NIV er igen tydeligere i sin oversættelse: "He was ... arguing persuasively about the kingdom of God." Det vil sige, at Paulus argumenterede overbevisende om Guds Rige.

I Efesos kom det, som de andre steder, til konflikt med synagogen, og Paulus vendte dem ryggen. Han "tog disciplene med og holdt dagligt samtaler i Tyrannos' skole" (ApG 19,9f). Paulus gør således det samme, hvad enten han træder frem i synagogerne eller på torvet eller sammen med filosofferne i forelæsningslokalerne. Han argumenterer og overbeviser.

John Stott skriver i en kommentar til Apostlenes Gerninger (*The Message of Acts* (IVP), s.312f): "Denne måde at tale på viser, at Paulus' præsentation af evangeliet var seriøs, velargumenteret og overbevisende. Eftersom han selv troede, at evangeliet var sandt, var han ikke bange for at henvende sig til sine tilhøreres forstand. Han proklamerede ikke sit budskab ved blot at sige: 'Tag imod det eller forkast det'. I stedet anvendte han argumenter, som understøttede og tydeliggjorde hans påstande. Han forsøgte at omvende ved at overbevise, og – som Lukas fortæller – så blev mange også overbeviste."

Bemærk; Eftersom Paulus selv troede, at evangeliet var sandt, var han ikke bange for at henvende sig til sine tilhøreres forstand

9. Milet

Da Paulus skulle forlade området omkring Efesos for at rejse til Jerusalem, holdt han en meget rørende afskedstale i havnebyen Milet. Han understregede: "Jeg har forkyndt for jer og undervist jer, offentligt og privat" (ApG 20,20). Evangeliet lød og havde rod-fæste på det personlige plan i hjemmene, på det religiøse plan i synagogerne, men lige så vel midt i al offentlighed.

10. Jerusalem

Fra Milet rejste Paulus til Jerusalem, hvor han under dramatiske omstændigheder blev fængslet efter næsten at være blevet lynchet af en ophidset folkeskare inde på tempelpladsen. Da der omsider faldt ro over gemytterne, fik Paulus lejlighed til at aflægge sit vidnesbyrd. Og så fortæller han sin historie om sin omvendelse i mødet med Den Opstandne uden for Damaskus.

Interessant nok indrammer han sin beretning med en række påstande, som tilhørerne selv kan undersøge sandhedsværdien af: "Jeg er ... uddannet grundigt ... ved Gamaliels fødder ... Jeg har forfulgt denne Vej ... Det kan ypperstepræsten og hele ældsterådet bevidne. Fra dem fik jeg breve med til brødrene, og jeg rejste til Damas-kus ... Dér var der en mand, som hed Ana-

nias. Han levede fromt efter loven og var velanskrevet blandt alle jøderne på stedet" (ApG 22,1-21).

11. Cæsarea

På grund af konspirationer mod Paulus måtte han i hast føres til Cæsarea. Der var han først fængslet under den korrupte Felix, som efter en tid blev erstattet af den noget mere retlinede embedsmand Festus. I forbindelse med en stor festlighed, hvor blandt andre kong Agrippa og hans dronning Berenike var til stede sammen med alle de betydningsfulde folk i byen, fik Paulus lejlighed til igen at fortælle om sit liv, og igen benytter han anledningen til at fortælle om det livsforvandlende møde med den opstandne Jesus.

Da han kom dertil i sin fortælling, skete der noget dramatisk. "På dette punkt i Paulus' forsvarstale siger Festus med høj røst: 'Du er vanvittig, Paulus! Den megen lærdom driver dig til vanvid.' Men Paulus svarede: 'Jeg er ikke vanvittig, højtærede Festus! Tværtimod, de ord, jeg siger, er sande og forstandige. Kongen er jo bekendt med dette, så jeg taler frimodigt til ham. Jeg tror nemlig ikke, at noget af det kan være undgået hans opmærksomhed. Det er jo ikke sket i en afkrog'" (ApG 26,24-26).

Paulus bliver altså anklaget for at være vanvittig. Men han tilbageviser umiddelbart anklagen for i stedet at hævde, at evangeliet er sandt, fornuftigt og historisk ubestrideligt.

12. Rom

Apostlenes Gerninger slutter med, at Paulus sidder i husarrest i Rom og venter på, at han skal blive stillet for kejserens domstol. "fra tidlig morgen og helt til aften forklarede og vidnede han for dem om Guds rige, og ud fra Moseloven og profeterne søgte han at overbevise dem om Jesus. Nogle blev overbevist af hans ord, men andre troede ikke" (ApG 28,23f). Paulus vidner om Guds Rige, udlægger Guds ord og forsøger at overbevise mennesker om, at Jesus er Kristus.

Paulus havde en tydelig strategi på sine missionsrejser. Han gik altid først til synagogen, hvor han kunne føre samtaler ud fra en fælles gudstro ud fra Det Gamle Testamente som en fælles autoritet. I synagogen var hovedspørgsmålet altid Jesu identitet. To steder, i Lystra og i Athen, lader Lukas os følge med Paulus på torvet, hvor han møder den hedenske verden. Der taler Paulus til mennesker, som ikke deler troen på en skabergud med ham, og som ikke kender ind-

Stefan Gustavsson, f. 1960

Generalsekretær i Svenska Evangeliska Alliansen og direktør i CredoAkademien

holdet i Det Gamle Testamente. Her bliver hovedspørgsmålet så nødvendigvis Guds identitet.

13. Lystra

Paulus' virksomhed i Lystra fører til flere uventede begivenheder. Gud lader et under ske, og en lam mand bliver helbredt. Da folkeskarerne så, hvad der skete, ville de tilbede Paulus og Barnabas som guder. De tror, at Hermes og Zeus er kommet til dem (ApG 14,8-14). Paulus træder midt ind i folkemængden og holder en kort, men meget spændende tale. Vi kan sammenfatte Paulus' reaktion i fire punkter (ApG 14,15-17):

- 1) Han identificerer sig med folket og udnytter ikke situationen til egen vinding: "Vi er jo mennesker ligesom I" (v.15).
- 2) Han giver dem ret i deres opfattelse. De har på en måde ret i, at apostlene er budbærere for Gud(erne): "Vi forkynder, at I skal vende om fra disse tomme guder til den levende Gud" (v.15).
- 3) Han påpeger det uholdbare i deres tro og taler om deres "tomme guder" (v.15).
- 4) Han motiverer sandheden: "alligevel har han vidnet om sig selv gennem sine velgerninger" (v.17).

I grunden er der tre argumenter, som Paulus anvender for at begrunde sandheden.

Den første er skabelsen og alt det, der findes i tilværelsen som helhed: himmel, jord, hav og alt, hvad de rummer. Det andet argument er erfaringen af livets goder: "regn og frugtbare årstider" og det, der "fylde(r) jeres hjerter med glæde." Det tredje gælder historien: "I tidligere tider har Gud ladet alle hedninger gå deres egne vej." Men nu kalder han dem til omvendelse.

Interessant nok anvender Paulus præcis den samme grundstruktur i den uforlignelige tale på Areopagos i Athen. Også der argumenterer han ud fra skabelsen, mennesket og historien. Det viser, at vi har gode grunde til at mene, at det var sådan, Paulus' forhold til den hedenske omverden var.

Paulus-trend

Min konklusion efter denne rejse sammen med Paulus er følgende: I Apostlenes Gerninger findes en konsekvent argumenterede formidling af evangeliet, både i relation til jøder og til hedninger. Denne attitude står i stærk kontrast til de nutidige trends, som jeg nævnte i indledningen. Paulus attitude kan sammenfattes i fem påstande:

- 1) Den kristne tro er en objektiv sandhed.
- 2) Troen kan kommunikeres og forklares med ord.
- 3) Den kan undersøges og prøves på sit

indhold.

- 4) Kristen tro kan bekræftes i sin påstand om at være sandhed: Den forklarer skabelsen og mennesket. Den bygger på ubestridelige, historiske kendsgerninger, og den stemmer overens med profetierne i Det Gamle Testamente.
- 5) Troen kan erfares personligt, eftersom Gud er en levende Gud, som oprejste Jesus fra de døde og udgød sin Hellige ånd.

Apostlene var overbeviste, og de overbeviste! Som Paulus selv skriver:

"Derfor bliver vi ikke modløse i den tjeneste, som vi har fået af barmhjertighed. Vi har sagt nej til det skjulte og skændige og går ikke frem med snedighed og forfalsker heller ikke Guds ord, men bringer sandheden for dagen og anbefaler således os selv til ethvert menneskes samvittighed, for Guds øjne" (2 Kor 4,1f).

Artiklen har været trykt i Begrunda 2/2006 (se www.tilliv.se). Oversat af Leif Bach Kofoed.

AF CARSTEN HJORTH PEDERSEN

Stå fast – et opgør med tidens udviklingstvang

Svend Brinkmann
Gyldendal Business, 2014
158 sider, kr. 250,-

En 39-årig dansk psykologiprofessor, som advarer imod selvudvikling, er ikke hverdagskost. Ikke desto mindre gør Svend Brinkmann (SB) det i denne medieomtalte og opsigtsvækkende bog. Her vil jeg præsentere bogen og komme med en kritisk bemærkning.

SB's inspirationskilde er stoisk filosofi, som har fokus på livets forgængelighed, betydningen af hårdførhed og pointering af pligtens betydning. På dette grundlag giver SB et tiltrængt modspil til de mange selvudviklings- og selvhjælpsbøger, som har præget bogmarkedet – også det kristne – de seneste år. Hans bog kan ikke stå alene, for den er lige så ensidig, som dem, han reagerer imod. Men der er brug for den, for at vi kan holde os på vejen. SB præsenterer en syvtrinsguide:

1. Hold op med at mærke efter i dig selv

Eller som han skriver: "Gør det til en vane kun at mærke efter i dig selv én gang om året, f.eks. i sommerferien. Det værste ved at mærke efter, er, at det ofte er et redskab til at 'finde sig selv'. Det ender næsten altid med en skuffelse, da man typisk finder sig selv i sofaen i færd med at spise slik" (s. 23).

SB påpeger, at sandheden om os selv som regel ikke findes ved at kigge indad, men ved at kigge *udad* – mod andre mennesker og de fællesskaber, vi er en del af. Han gør op med tanken om, at det altid er positivt at være autentisk. For der kan jo være ondskab og destruktion i os selv, som vi vel skal se i øjnene, men ikke nære: "Det er ubetvivleligt bedre at være en uautentisk Mother Teresa end en autentisk Anders Brevik" (s. 34).

2. Fokuser på det negative i dit liv

SB gør op med den positive psykologi, som fortrænger de negative forhold i livet: "Der er jo også grund til at bekymre sig. Du bliver gammel, syg, og til sidst dør du. Hvis du tænker over din endelighed hver dag, vil du uden tvivl værdsætte livet mere. Dette er stoicismens memento mori – husk, at du skal dø" (s. 39).

Dette er ikke en blankocheck til at svælge i bekymringer og sortsyn, men en hjælp til at finde en vis balance i sit liv, fordi det for os alle består af en mærkværdig blanding af lys og mørke. Det drejer sig om at prøve at ændre det, der kan ændres, men affinde sig med det, der bare ikke kan ændres.

3. Tag nej-hatten på

Også her handler det om en sund balan-

Om bogen; Hovedpointen er væsentlig: Vi har pligt til at være rettet imod andre mennesker!

ce, for naturligvis er der ikke noget galt i at være positiv. Men det er også vigtigt at kunne sige nej, så det kan høres: "Kun hvis du kan sige nej, er du et modent menneske med et vist mål af integritet" (s. 55f). Mellem disse to yderpunkter skal der også være plads til, at vi selv og andre tager "måske-hatten, tvivls-hatten og tøve-hatten" på.

SB påpeger, at når vi har fået et overfokus på det positive, hænger det sammen med, at vi ikke vil affinde os med livets begrænsninger; og dermed risikerer vi at afskære os fra noget vigtigt, nemlig den sindsro, som kommer af at sige nej til evig udvikling og forandring. Eller som Jan Lindhardt udtrykte det: "Det er ikke nogen skam at være gået i stå. Blot man står et godt sted."

4. Undertryk dine følelser

SB hævder, at værdighed er vigtigere end autenticitet. Derfor er det vigtigt at kunne kontrollere sine følelser. For få årtier siden var det betydningsfuldt – ikke mindst for mænd, som ingen kontakt havde til deres eget følelsesliv – at lære at "mærke sin mave". Det er det stadig. For både mænd og kvinder. Men det betyder ikke, at alle følelser skal gives lige meget livsrum. For der findes følelser, som er destruktive.

Følelserne skal ikke fortrænges eller be-

nægtes. De skal ses i øjnene, og så skal de i nogle tilfælde bevidst undertrykkes – af hensyn til dig selv og andre. Eller som det udtrykkes i et Gruk: "At løbe fuld af ukvemsord, man ikke vil gi' sig, er sundt, for sjælen gror, af det, den bider i sig."

5. Fyr din coach

SB skriver, at "vi aldrig tidligere har haft så mange måder at måle, evaluere og udvikle selvet på – selvom vi i grunden ikke aner, hvad selvet er" (s. 88). Coachingens fare er en "konstant aldrig afsluttet forbedring", som gør os stressede.

SB finder det særlig farligt, hvis forældre optræder som coaches for deres børn. "Opdragelse er som praksis knyttet til, at der er visse ydre rammer, man kan "drages op" til at kende og leve efter. Det traditionelle begreb om opdragelse bygger altså på, at der er noget uden for selvet, som det har værdi at kende til" (s. 91).

6. Læs en roman – ikke en selvhjælpsbog eller en biografi

I modsætning til selvhjælpsbøger giver romaner hjælp til at forstå, hvor uhyre komplekst menneskelivet er. Mens de første retter lyset mod dig selv, retter romaner lyset mod omverdenen og de andre.

7. Dvæl ved fortiden

Når SB slår et slag for, at vi skal dvæle ved fortiden – ikke nuet eller fremtiden – hænger det sammen med hans forståelse af forholdet mellem lyst og pligt.

Fortiden fastholder os på normer og værdier. Den kalder os til at gøre vores pligt i forhold til andre mennesker, mens et overdrevent fokus på nutid og fremtid har det med at fokusere på, hvad vi har lyst til: "Uden traditioner fra fortiden findes der intet meningsfuldt" (s. 129). "Når det drejer sig om ansvar over for andre mennesker, er det vigtigere at have rødder end fødder" (s. 131).

Kritik

Min væsentligste kritik af SB er, at han ikke aktivt "indregner" en guddommelig instans over mennesket. Det betyder bl.a., at når han skriver om skyld og tilkender den stor betydning i menneskelivet, har han ikke et dybtgående svar på, hvad vi skal gøre med vores skyld. Men selv om Gud ikke er integreret i SB's tænkning, er den let at transponere til en tænkning, livshjælp og forkyndelse, hvor Gud er det.

Bogens hovedpointe er væsentlig: Vi har pligt til at være rettet imod andre mennesker!

AF PETER SØES

Afsked med almagten

Lars Sandbeck
Forlaget Anis, 2014
134 sider, kr. 179,-

Man kan ikke beskyldte Lars Sandbeck for at stikke noget under stolen. Han har skrevet sin lille bog *Afsked med Almagten* for at gøre op med troen på, at Gud er almægtig. Og det siger han ligeud.

Ifølge ham kan Guds almagt enten betyde 1) at Gud *kan alting*; altså at alt, hvad Gud beslutter sig for, sker, eller 2) at Gud *udvirker alting*; altså at Gud aktivt står bag alt, hvad der sker i verden.

Selv benægter han, at Gud skulle være almægtig i nogen af betydningerne. Problemet er, siger han, at det onde og meningsløse, der sker, så ikke kan forenes med, at Gud skulle være god. For enten skulle han have ladet være med at udvirke det onde, eller også skulle han have forhindret det. Derfor er "prisen" for at tro på Guds almagt, at man ikke samtidig kan have tillid til, at Gud er god.

Jeg tror, alle voksne kristne kender til at kæmpe med tanker som disse. Og jeg tror, en del af Budskabets læsere desuden kender noget til problemstillingen gennem den debat om Guds forsyn og det onde, som især i 2012-13 fandt sted i den bibeltro lejr i kirken i Danmark, og som siden har resulteret i flere udgivelser.

Sandbeck er *ikke* en del af denne debat, og hans position er meget langt fra de (indbyrdes forskellige) forståelser, som f.eks. Peter Olsen, Jørgen Sejergaard og Leif Andersen har lagt frem for at komme til rette med troen på Guds almagt og forsyn i en verden, hvor både syndige mennesker og Djævelen også opererer.

Giver det mening at bede til en sådan gud?

Man kan sige, at Sandbeck simpelthen op-løser problemet ved at *afskaffe* almagten. Og man kan med god ret spørge (selvom bogen ikke svarer på det), om det giver nogen mening at bede til en gud, der ikke har mere magt, end Sandbecks gud har. I hvert fald er det lysår fra, hvordan jeg oplever det at bede, når jeg er i nød – og fra, hvordan troende mennesker altid har oplevet det.

De almagts-forståelser, Sandbeck gør op med, er "logiske almagtsforståelser", kunne man sige. De er ikke hentet fra Bibelen, og en af bogens vigtigste pointer er et forsøg på at påvise, at de heller ikke findes i Bibelen.

Det gør bogen ved at forsøge at "spore" almagtsbegrebet tilbage til den latinske udgave af den apostolske trosbekendelse, hvor almægtig hedder *omnipotentes*, som

Om bogen; Han skulle have analyseret de bibeltekster, han henviser til, hvis han ville vide, hvad Bibelen siger om Guds magt

gengiver det græske ord *pantokrator*, som for sin del (i den græske oversættelse af GT) gengiver det hebraiske *’el shaddai*.

Og pointen skulle så være, at ordet ikke oprindeligt betød *almægtig*, men at det er ”kommet til det” i løbet af en lang historisk proces, som kulminerede i middelalderen, hvor nogle teologer begyndte at hævde, at hvis Gud kan alting, så kan han også lyve, og så er det nærmest gudsbespotteligt at stole på ham.

Jeg giver ikke ret meget for disse omstændelige analyser. Helt banalt, så bestemmes et ords indhold ikke af, hvad Lars Sandbeck kan læse i en ordbog, men af, hvad der står i den sammenhæng, ordet bruges i. Og derfor synes jeg, han skulle have analyseret de bibeltekster, han henviser til, hvis han ville vide, hvad Bibelen siger om Guds magt. Men det gør han stort set ikke! Og hvor han så endelig – i bogens sidste kapitel – forsøger, når han f.eks. frem til, at Jesu under ikke kan tages til indtægt for Guds overnaturlige magt (s.115). Helt ærligt: Med den bibeltolkning kan man altså få Bibelen til at sige alting ...

Firkantede cirkler er nonsens

Men kan man stole på en almægtig Gud? Nej, siger Sandbeck og er sådan set enig

med både dem, der siger, at Guds almagt må betyde, at han også kan lyve, og dem, der siger, at det er et problem for troen, om en almægtig Gud kan skabe en sten, der er så tung, at han ikke selv kan løfte den.

Jeg er uenig! For jeg tror ikke, at Guds almagt bare betyder, at han kan alt, men at *han kan alt, hvad der er i overensstemmelse med hans væsen*. Og det er vel at mærke ikke – som Sandbeck ellers siger (s.51f.65ff) – et ”dobbelt bogholderi”, som teologer siden 400-tallet har indført for at beskytte sig mod det ”uhyre i den kristne teologi”, som almagtstroen er. Det er faktisk *bibelsk*: ”... fornægte sig selv kan han ikke” (2 Tim 2,13).

Jeg tror heller ikke, at Guds almagt betyder, at han burde kunne skabe sten, han ikke selv kan løfte – eller andre logiske selvmodsigelser. Spørgsmålet: *Kan Hr. Hansen tegne en firkantet cirkel?* er meningsløst. Og det bliver ikke mere meningsfuldt af at udskifte Hr. Hansen med ”en almægtig Gud” – det meningsløse ligger nemlig ikke i begrebet om Guds almagt, men i den firkantede cirkel. En sten, som en almægtig ikke kan løfte, er også sådan en ”firkantet cirkel”, altså nonsens, simpelthen, og det bliver ved med at være nonsens, hvis man sætter ”kan Gud skabe” foran.

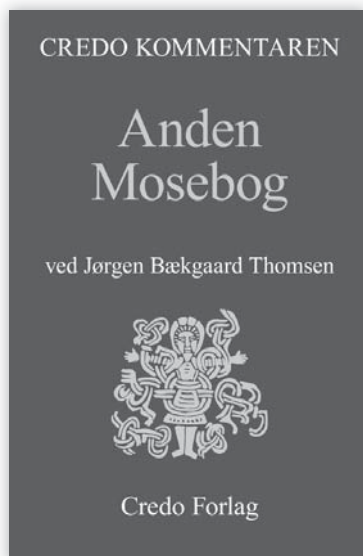
Anbefaler andre bøger i stedet

Måske har overvejelser som disse et videre perspektiv, også for det grundlæggende problem om Den almægtige Guds forsyn og det onde. Det virker, som om Sandbeck (og mange andre med ham) mener, at Guds almagt burde medføre en verden, hvor intet ondt sker eller kan ske. Men hvis den verden samtidig skal være befolket med mennesker, som Skaberen kalder til at elske ham og hinanden i ægte frihed og under ægte ansvar, så tror jeg faktisk, man er ved at konstruere en ”firkantet cirkel”. Altså en logisk selvmodsigelse.

Jeg mener ikke, at det dobbelte perspektiv (Guds almagt og menneskets ansvar) ”løser” lidelsens problem. Men jeg mener, det rummer et vigtigt og bibelsk perspektiv på Guds almagt. Jeg har lært det af C.S. Lewis i hans bog *The Problem of Pain*. Og til de af Budskabets læsere, der gerne vil arbejde videre med disse spørgsmål, vil jeg langt hellere anbefale Lewis’ bog – eller Leif Andersens *Gud, hvorfor sover du?* eller bogen *Guds Almagt og det Onde* af N.H Søe – end jeg vil anbefale Lars Sandbeck.

Om bogen; Den kombinerer høj faglighed med en tydelig kobling til vores liv. Det er forfriskende og givende

AF CHRISTIAN STØVRING MAYMANN

Anden Mosebog Credo Kommentaren

Jørgen Bækgaard Thomsen
Credo Forlag, 2014
448 sider, kr. 299,95

Jørgen Bækgaard Thomsen (JBT) har – og formidler – et godt overblik over Anden Mosebog. Det kommer til udtryk allerede i den første del af hans Credo Kommentar, hvor han giver en god oversigt over de vigtigste

begivenheder, personer og begreber i bogen. Allerede ved at læse indledningen har man fået nogle gode pejlemærker for den videre læsning.

Når man kommer ned i de enkelte afsnit, er der en god gennemgang af teksten, men forfatteren formår også at pege på tråde til andre dele af skriftet. For eksempel taler Gud tre gange fra hver sit bestemte sted: én gang fra tornebusken, én gang fra bjerget og én gang fra helligdommen.

Ud over det gode overblik over bogen har forfatteren også et godt greb om, hvordan bogen er blevet forstået i historien. Der er en del referencer til, hvordan f.eks. jødisk tradition har læst og forstået bogen. En gang imellem kan man måske synes, at traditionen fylder lidt mere, end den behøver. På den anden side er det klart, at JBT trækker traditionen frem, fordi der ligger noget i den, som er brugbart for læsningen af Anden Mosebog.

Historicitet tages alvorligt

Det er tydeligt, at JBT's forudsætning er, at Anden Mosebog beskriver historiske faktuelle begivenheder. Det ses blandt andet i den fortløbende drøftelse af, hvordan forskellige begivenheder hænger sammen med datidens historie. Der har i dele

af GT-forskningen været en diskussion om, under hvilken af Faraoerne udvandringen fra Egypten fandt sted. Den samtale får vi også en gennemgang af i kommentaren, og det er tydeligt, at bogens historicitet tages alvorligt.

Forfriskende kobling til vores liv

Forfatteren er god til at trække teologien frem i bogen, og han knytter den til andre tekster og temaer, ikke bare i bogen, men i hele Bibelen. Behandlingen af sabbatten i Anden Mosebog 34,21 kobles f.eks. sammen med Jesu ord om at søge Guds rige først. Mannaen og måden den skulle samles på, knyttes til fadervors bøn: "Giv os i dag vort daglige brød". Kommentaren kunne have vundet ved at folde endnu flere temaer ud i forhold til NT. Det er ingen tvivl om, at forfatteren mestrer det.

Noget af det, som adskiller JBT's kommentar fra andre Credo Kommentarer og mere faglige kommentarer, er de forkynende opsummeringer, der er rundt omkring. Flere steder taler han om "vi", hvor han refererer til os i dag. I kommentargenren er det traditionelt et særsyn at kombinere høj faglighed med en tydelig kobling til vores liv. Men jeg oplever det forfriskende og givende.

Udgiver

Luthersk Mission
Industrivænget 40
3400 Hillerød

Mission for alle

Kristen mission er for alle kristne. Ikke bare en sær-interesse for de få eller for missionsorganisationerne.

Hvordan kan mission blive en livsstil?

Hvad er målet med mission egentlig?

Hvilken sammenhæng er der mellem evangelisering og diakoni?

... og så udfordrer Tyrkiets historie os til at dele evangeliet med andre

lm

LUTHERSK MISSION

budskabet.dk*FORDYBELSE I BIBELSK OG LUTHERSK TRO**ANALYSE AF TIDENS STRØMNINGER**INSPIRATION TIL KRISTENT LIV OG MISSION*